Ч. 146 (14.977). Львів, середа 6. липня 1938. Oplata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телеґр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504 060.
" Банку Чеських Леґіон Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
чвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Французи заняли китайські острови Парасель.

НЕБЕЗПЕКА ФРАНКО-ЯПОНСЬКОГО ЗБРОЙНОГО КОНФЛІКТУ.

Французький уряд повідомив британський, що його фльота заняла коралеві острови Парасель, положені на південний схід від острова Гайнан.

НА ЯКІЙ ОСНОВІ?

На запити в цій справі французькі дипльоматичні кола відповідають, що вже в початках минулого століття острови Парасель належали до королівства Анаму, що тепер є під французьким протекторатом.

ПОЛІЦІЯ ЧИ ВІЙСЬКО?

Тепер вислано туди поліцію з Анаму, щоб берегла морські ліхтарні та метеорольогічну стацію. Військо обсадить острови, щоб запевнити безпеку французького Індокитаю на випадок якби японці обсадили Гайнан. Франція займає острови Парасель у порозумінні з Англією.

Як відомо перед кількома днями французький уряд разом з англійським остеріг Японію, що окупація Гайнану загрожує міжнародніми комплікаціями.

ЯПОНЦІ РОЗЗБРОЯТЬ ФРАНЦУСЬКУ ЗАЛОГУ ОСТРОВІВ?

Як подають із Токіо, до тепер ще не поінформовано японського уряду про окупацію островів Парасель. Японська фльота буде контролювати шляхи, які ведуть до тих островів і як буде треба, не завагається роззброїти військові частини, що займуть ті острови. Ніяка держава не має права того робити, бо острови належать до Китаю.

Японці заняли Пукав.

У вівторок в 17 год. заняли японці місто Пукав над озером Поен; то озеро попало під обстріл японської артилерії. Треба сподіватися, що японські війська, які наступають здовж Янтсе, здобудуть небавом Манчан та залізницю до Чанча.

Японці заняли Пукав завдяки своїм мінеловам, що усунули 6 мінових піль та проломили гать коло каналу і тим способом отворили шлях більшим японським кораблям.

ВІДВОРОТ КИТАЙСЬКИХ ВІЙСЬК.

Японські військові кола вважають, що відворот китайців з північного берега Янтсе, коло Тайго буде поважно утруднений. Китайські частини будуть мусіти перейти між горами і рікою під вогнем японської корабельної артилерії.

Крім того японці приготовлюють наступ на простори на південь від Чієнтану, щоби приспішити відворот китайців з лінії Панчав-Вугу.

РОЗГРОМ КИТАЙСЬКОГО ЛЕТУНСТВА КОЛО НАНЧАНУ.

Як повідомляє Домеї, японські летуни заатакували у понеділок Нанчан. Вони знищили 40 китайських літаків, самі втратили один літак.

Турків з Югославії переселять до Туреччини.

Премієр Стоядінович заявив послам з проурядової партії, що тепер розглядають проект переселення турків з південної Сербії до Туреччини. Преселились би лиш ті, що того бажали би — уряд не хоче позбуватися льояльної турецької меншини.

Як відомо, після останньої турецько-грецької війни переведено таку виміну меншин між Туреччиною та Грецією.

Бомбардування британських кораблів у еспанських пристанях та Італія.

У британському парляменті появилась інтерпеляція з внеском, щоби італійський уряд в інтересі добрих взаємин з Англією відкликав свої літаки з національної Еспанії, а то вони бомбардують британські кораблі.

Віцеміністр закорд. справ відкинув ту пропозицію, бо за ті налети може відповідати виключно уряд з Бурґосу.

Жиди переходять до терористичної акції в Палестині.

У відповідь на убивство жидівського кольоніста, жиди розвинули у 2-ох минулих днях завзяту терористичну акцію, в якій убили 24-х арабів і 15-х ранили; кількох поліцаїв померло від ран, кількох жидів важко ранено.

Мандатна влада проголосила виїмковий стан в Єрусалимі, Яфі і в Тель-Авіві. Арештовано 19-ох жидівських ревізіоністів.

Турецькі війська ввійшли до санджаку Александрети.

Турецькі війська, розміщені на пограниччі санджаку Александрети, дістали телеграфічний приказ увійти у вівторок рано до Кіріхану, в середу до Антіохії.

Поворот шефа польського головного штабу.

Шеф головного штабу ген. Стахевич прилетів літаком з Гельзінґфорсу до Таллінa, відтіля через Ригу до Варшави.

ПОЛЬСЬКИЙ АМБАСАДОР У БЕРЛІНІ ПРОТЕСТУЄ.

Як подає британська преса, польський амбасадор у Берліні дістав наказ запротестувати перед німецьким урядом проти антипольського виступу часопису „Остлянд", який у звязку з берлінською ремісничою виставою назвав краї положені на схід від Німеччини варварськими.

Батьки і діти під Прапор „Просвіти"!

Між трьома соснами —

ДЕРЖАВНІСТЮ, ПОЛЬСЬКІСТЮ І РИМОКАТОЛИЦТВОМ.

(З приводу інтервю п. Дунін-Борковського.)

I.

Б. львівський воєвода п. Дунін-Борковський зараховується до знавців української проблєми в Польщі. Тому-то з особливим зацікавленням ми прочитали його інтервю, поміщене в „Політиці" (ч. 14), після його поїздки на Волинь.

Мимохіть усміхалася нам думка: може нарешті від цього вдумливого поляка, знавця української справи, почуємо те, що повинна би знати й думати про Волинь та про інші надбужанські землі польська суспільність, хоч би у власному інтересі.

Правда, знайшли ми в інтервю п. Дунін-Борковського влучні спостереження волинської дійсности, які зовсім покриваються з тим, що ми нераз уже писали про цю дійсність. Але не знайшли головного: того обєктивного й уповні безстороннього підходу, без якого неможлива ні діягноза на якусь суспільно-політичну недугу, ні холодні висновки науковця.

Маємо враження, що автор виїхав на Волинь, як і його численні попередники-польські політики, не шукати тут, на місці, правди, хоч би вона була яка несподівана й неприємна, а знайти підтвердження згори виробленої власної думки про Волинь, власних, зрештою спільних у даний мент цілому польському громадянству, надій, сподівань та мрій.

Кажучи ясніше, враження таке, що п. Дунін-Борковський заглянув на Волинь не з тим, щоб знайти тут підтвердження **аксіоми, що винародовлення міліонів українців, як і кожного іншого здорового, в розцвіті, народу найочевидніший абсурд, найбільше шкідливий для тих, що беруться за таке винародовлення,** — а хотів побачити, які поступи робить асиміляція українців, яких помилок допустився б. воєвода Г. Юзевський та що треба змінити, щоб асиміляція вдалася. Ще ясніше кажучи, що треба зробити, щоб абсурд перестав бути абсурдом, у можливість чого вірить сьогодні все польське громадянство. Хоч сам автор каже: „Не можна дивуватися, що місцева українська інтелігенція не боїться національної асиміляції від Польщі".

Слушно, українська інтелігенція без ріжниці напрямків не боїться асиміляції. Бо хтож би боявся маняка, який плянував би спинити життя волинської фльори чи фавни. А хіба свідомий нарід, що просто пре до життя із самої землі Волині, политої кровю зрошеної кістками і слізми багатьох поколінь, зачарованої її піснями й найглибшими та найсильнішими почуттями — хіба такий нарід Волині не сильніший за її фльору чи фавну?

Не тому треба дивуватися, що волиняни (й не тільки інтеліґенти) не бояться асиміляції свого народу, а тому, що польське громадянство вмовляє в себе, що тепер уже спроможеться доконати того чуда, якого безуспішно пробувало воно вже від Казимира Великого та з якого вийшов лише дуже шкідливий для самогож польського народу „пшик"

Ще маємо й таке враження, що автор відвідав Волинь не з метою знайти тут живі під-

твердження другої аксіоми: що заходи в справі асиміляції українців безумовно шкідливі для польської держави, — а приїхав сюди, щоб знайти докази, що ця аксіома, під діланням асиміляційних чудотворців XX. століття, перестане бути аксіомою, природа перестане бути природою й українці перестануть бути українцями; що те, що суперечить природі, дасть користь, а не шкоду.

Направду, ці асиміляційні політики подібні до мужичка в російського письменника Горбунова, мужичка, що „кожний раз вивертав віз на тому самому місці" й усеж їхав тим самим шляхом.

Скільки вже разів історична Польща зазнала ріжних шкід від „асиміляції українців" і все ще польське громадянство пре на той самий катастрофальний шлях (здається, одні оо. єзуїти найліпше розуміють, що треба вже перестати наслідувати Горбунівського мужика).

А може волинська дійсність дає авторові інтерву докази, що асиміляція українців таки йде, таки дає якісь користи державі? Тоді звернемось до його власних спостережень. Перше питання: чи б. воєвода Юзевський асимілював Волинь?

„Не бачу — каже п. Дунін-Борковський — суттєвих ріжниць між політикою воєводи Юзевського на Волині й політикою воєводи Бернацького на Поліссі".

Одної цієї заяви вистачилоб, бо асиміляційна політика воєводи Бернацького всім добре відома. Але автор наводить і докази асиміляційних заходів п. Юзевського.

„У відношенні до українців та політика (воєв. Юзевського — політика сокальського кордону) виявлялася в ліквідації всіх легальних організацій господарських і культурних, що істнували на терені Волині.. Були з одного боку читальні „Просвіти" та з другого торговельні й молочарські кооперативи. Їх загальне число доходило до 800... Що торкається самоуправи, то її віддано виключно в руки місцевих поляків. Українці з неї цілковито усунені і таксамо, як і з посад у державній адміністрації... Шкільництво на Волині таксамо зовсім спольщене. **В ділянках самоврядній та шкільній політика воєводи Юзевського була багато більш протиукраїнська, ніж діяльність його товаришів на терені Галичини (Малопольщі)"...**

П. Дунін-Борковський не довідався, що зліквідовано ще за часів воєводи Юзевського дві філії „Сільського Господаря", його поодинокі кружки, Пласт та інші спортові організації, врешті життя політичне та пресу; відібрано кільканацять церков, луцьке Брацтво і т. д. Всеж таки із слів автора видно ясно, що політика п. Юзевського мала на меті одно: асимілювати українців.

А які висліди цієї політики? Чи зєднав п. Юзевський українців для Польщі? Чи викликав у них вдячливість і симпатію? Чи відвернув їх від СССР? Чи нарешті визбулися вони бажання жити самостійним українським культурним і господарським життям та чи примирилися з тим, що накинув їм б. воєвода?

„Один із запалених юзевчиків — каже п. Дунін-Борковський — заявив мені, що колиб дозволити відновити організації з Галичини, то вони дуже швидко знову опанувалиб терен". До речі: автор не знає, що лише „Сільський Господар" і „Пласт" прийшли на Волинь з Галичини; Просвіти, кооперативи і т. д. — все це виросло з місцевого ґрунту під впливом організаційного руху на східніх землях України.

Далі автор інтерву каже, буцім-то під покришкою ВУО (Вол. Українське Обєднання) працюють комуністи й УВО, що асиміляційна акція п. Юзефського „не осягнула ніякого позитивного асиміляційного вислід", бо, як кажуть знавці, багато комуністів рекрутується з найбагатших волинських селян". Це дуже цінне спостереження, лише пояснення причини цього явища неправильне. Чому українці Волині зараз відновилиб зліквідовані організації? Чому комуністи й УВО (якщо це правда) просочуються у ВУО? І чому навіть найбагатші селяни йдуть у комуну, яка загрожує їм відібранням землі в колективи?

Тому, що волиняни почуваються частиною **одного великого українського народу** і ніякі штучні реґіони, ніякі сокальські кордони не вспілі вбити в них почуття цієї єдности, незалежно, де живуть вони — на Волині, Поліссі чи Холмщині. І всі заходи, щоб їх поріжнити й розбити, даремні.

Тому, що українці стихійно хочуть розвиватися культурно та господарчо і коли п. Юзевський позамикав їм їхні леґальні орґанізації, то вони справді пролазили декуди в орґанізації, які їм накинув б. воєвода, щоб там робити те, що рятує націю від упляннованого винародовлення.

Тому, що український нарід з такого самого тіла, костей і людського духа, як і нарід польський та інші (хоч деякі поляки думають інакше). Не лише самий хліб, але й булка з маслом у заможному господарстві не дає їм задоволення життям — вони ще бажають поживи для душі, національного розвитку і хочуть плекати всі свої природні здібности на рідному ґрунті. Звідси оце явище, що навіть заможні селяни цікавляться комунізмом. Але не ідеольоґією комунізму, а тими мінімальними можливостями національного життя, які таки істнують під большевицьким режімом та про які таки довідується наш селянин, хоч може й у перебільшеному вигляді.

І ось вислід асиміляційної акції: селяни звертають очі на схід. І коли п. Дунін-Борковському відомо, що навіть наші заможні селяни звертають туди свої очі та готові принести в жертву свою власність задля мінімальних можливостей вільного національного життя, то він легко може зрозуміти, що засимілювати українців-волинян не так легко. Може зрозуміти й те, що проголошена асиміляція вигідна лише для сусідів, але не для Польщі.

Скажемо більше: деякі волиняни ідуть навіть до польських орґанізацій (у ріжні „кулкі", „Стшельци" й ін.), навіть записуються (комуністи) до шляхти й на католиків (бо їм все одно, як їх хтось запише), аби тільки мати вільну руку в своїй роботі.

А це вже деправація населення, бо деправацією є й уся асиміляційна акція. Адже асимілятори збірають з українського народу лише такий елемент, який для нікого не може бути корисний.

II.

Кажуть, що психоза заразлива. І справді, навіть тверезі люди, попадаючи хоч би на кілька днів на захоплену асиміляційною психозою Волинь, нараз починають зраджувати познаки того самого психічного стану.

Не хочемо образити п. Дунін-Борковського, але не можемо не признатися, що в його інтерву добачуємо дещо з волинської асиміляційної психози. Просимо послухати, які несподіванки він робить читачам:

„Треба витворити якнайбільші психічні ріжниці між нашим східним сусідом і кресовими провінціями. Більше як 150-літнє співжиття з російською державністю витворило велику психічну подібність між Волинню та властивою Росією. Навіть коли на руїнах СССР повстане колись незалежна Україна, буде дуже важко, щоб Волинь під оглядом психічного й культурного типу якнайбільше від неї відріжнялася. **Це велика частина так званої польської місії на сході".**

„Фінансовий стан (осадників) дуже сумний, жалюгідний. Це ділянка волинської політики, в яку уряд повинен якнайхутше ввійти".

„Цією дорогою (признанням українським селянам шматків землі з парцеляції) не осягнено ніякого асиміляційного ефекту" (а якби українцям землі не дати, то вони сталиб вірнішими громадянами й асимілювалися б?).

„З правдивим острахом треба обсервувати невиявлені підстави деяких напрямків нашої віроісповідної політики у відношенні до православія..., яке має поволі витиснути (!) універсальний католицизм. (Виходить, буцім-то православіє тут фаворизують?).

„Оскільки йде про ревіндикацію осіб для римо-католицької віри на Волині, то... не може вона дати більших вислідів з огляду на дуже упрощену... методу вирішування релігійних питань". (Очевидно, у прикордонній смузі!).

Як бачимо, в інтерву п. Дунін-Борковського самі жалі: що асиміляція, ревіндикація душ і церков (луцький собор ще не ревіндикований), використовування сокальського кордону, ослаблювання православія, витворювання психічної ріжниці між українцями тут і на Великій Україні ведеться незручно й невідповідними методами. А якби все те вели зручніше, то автор хвалив би це? Така-то заразлива асиміляційна психоза навіть для людей такої міри, як п. Дунін-Борковський.

А може тут хтось пожартував собі з автора? Бо справді, в його інтерву багато дечого подобає на кепські жарти, як наприклад: оте наділювання українських селян землею попереду військових осадників, оте протеґування православія перед римо-католицтвом і т. д. В кожному разі можна з певністю сказати, що п. Дуніна-Борковського інформували чистої води волинські асимілятори й ревіндикатори, даючи йому ролю пропаґатора всяких їхніх плянів, як ревіндикації церков, недопускання українців до землі, ведення „західної політики" і т. д. Можна з певністю сказати й те, що п. Дунін-Борковський не інформувався в українців про їхній погляд на речі. Через те його насвітлення волинської дійсности місцями таке далеке від цієї дійсности, зате таке близьке до поглядів місцевих народовців - асиміляторів...

Не можемо поминути і твердження про „психічну подібність між Волинню та властивою Росією". Це просто революційне відкриття. Досі ще ніодин українець цього не признав і ніодин з чужих мандрівників по українських землях цього не зауважив: усі чужинці в один голос твердили, що між українцями й росіянами величезна психічна ріжниця. Зрештою, признають це й росіяни. Очевидно, п. Дунін-Борковський досі не знав українців по цей бік сокальського кордону, а хтось на Волині підсунув йому цю думку, як підставу до ревіндикаційного чи асиміляційного „очищення" психічного типу українців Волині. І не дивуємось: чого сьогодні не вигадують на Волині та про Волинь?...

Не дивуємося й думці п. Дунін-Борковського про необхідність витворити „психічну ріжницю" між волиняками й (не росіянами, ні, що булоб льоґічне, а... українцями-наддніпрянцями), бо в цій думці відбивається все сказане автором в інших місцях інтерву та з приводу інших питань.

Якже розуміти ці „психічні ріжниці"? І чи цю думку не треба вважати за чергову утопію? Адже сам автор ствердив в інтерву, що сокальський кордон не затер національної спільности між волиняками й галичанами, а ризький кордон не створив ріжниці між тими-ж волиняками й українцями Великої України. Не витворила цих ріжниць і десятиліття енерґійна праця п. Юзевського та видумані б. воєводою ріжні орґанізації для українців.

Бо ніхто й ніщо витворити подібні ріжниці не всилі. Якби волиняни придбали собі якусь нову психіку, то перестали б бути українцями. **Отже витворення іншої психіки — це та сама, лише замаскована фразеольоґією, асиміляція. І тому, що асиміляція абсурд, то такий самий абсурд і витворення якоїсь нової українсько-волинської психіки.**

Цікаво, чи припустив би автор можливість витворення іншої психіки в жидів, циганів, румунів, німців? Напевне ні. То чомуж він думає, що можна по свому сфасонувати душу волинян? Як видно, їздити на Волинь, заражену асиміляційною психозою, дуже небезпечно.

Є у п. Дунін-Борковського глибоке місце, на жаль, у пітіївській формі: **про потребу на Волині справжньої европейської політики (значить, досьогоднішня політика не европейська!), яка „зробила би з Волині країну направду атракційну для народів, що живуть поза межами Р. П.".**

Це найрозумніше місце інтерву. Треба лише наповнити його правдивим змістом. Якби Волинь стала атракційною країною, то справді українці не позиралиб за східний кордон, не втікалиб у підпілля, не нарікалиб на свою долю, не бажалиб собі, як ті заможні селяни „гіршого, аби іншого".

Знаємо такі атракційні країни: Швайцарію, Канаду, Злуч. Держави Півн. Америки, навіть Бразилію, Арґентину, куди втікають наші волиняни. Бо там їх не асимілюють, не ревіндикують, не „витворюють у них іншої психіки", не закривають їм їхніх орґанізацій, не позбавляють їх права бути добрими громадянами, а в наслідку — урядовцями, послами, мерами.

Так, цей проект п. Борковського — це єдиний розумний і дійсно корисний для Польщі проект. Якби ви зробили з Волині не кажу Швайцарію чи Канаду, а бодай якийсь там атракцій-

ний Парагвай, де можна вільно дихати, то українці низько вклонилисяб вам і ніколи не забулиб вас, поки буде жити український нарід. Усі-ж інші проекти — це плід політичного запаморочення, яке ніколи, від Казимира В. і Ягайла аж до 1796 р., крім лиха, нічого доброго Польщі не давало.

Джерело помилки в старій польській політичній альхемії, що намагалася змішати вогонь з водою — інтереси держав з інтересами польськости й римо-католицтва.

Пятьсот років польський нарід блукав між цими трьома соснами і знову сходить на старі сліди: хоче погодити те, що себе взаємно виключає. **Або мають домінувати інтереси держави, яка складається з громадян ріжної національности й віри та ще з власними етнографічними теренами, а справи польськости й костела відійдуть на другий плян, — або будуть домінувати ідеї національної асиміляції і релігійного навертання, а інтереси держави будуть терпіти шкоду.**

Щодо Волині, то стане вона атракційною країною лише тоді, коли запанує тут національна, релігійна й політична свобода. Така свобода справді може витворити одну ріжницю в психіці волинян: почуття задоволення в той час, як на Наддніпрянщині панує почуття пригноблення. Але ревіндикаційна й асиміляційна акція виключає цю можливість.

Під цим оглядом „марш на креси" це акція, яка вдаряє в державні інтереси й веде до великих шкід. А проте, блукання між трьома соснами: державністю, польськістю та католицтвом продовжується.

В. Островський.

Дар льондонських Данаїв.

ПЕРЕД ЕВАКУАЦІЄЮ ДОБРОВОЛЬЦІВ З ЕСПАНІЇ.

У льондонському комітеті неінтервенції діються в останньому часі дивні речі. Комітет дійшов до порозуміння і то в настільки дразливій справі як евакуація добровольців з Еспанії. Правда — від постанови до виконання деколи доволі далеко, але вже сам факт одноэгідности — небувала подія в короткій, але такій неспокійній історії льондонського комітету. Найцікавіше, що на ніякий дисонанс не позволив собі тим разом навіть совітський делеґат, дарма, що до тепер совітська дипльоматія руками й ногами боронилася перед евакуацією міжнародніх бриґад з еспанської червоної армії, згідно з інтересами Комінтерну.

Чи справді інтерес Комінтерну вимагає, щоби добровольці — справжні і такі, що їх пишеться у знаках наведення — залишилися дальше в червоній Еспанії? У цьому напрямі можна мати деякі сумніви.

Як лише льондонський комітет поробив перші — зрештою не дуже то щасливі — кроки на свому тернистому шляху та взявся до справи добровольців, це дуже обурило одного нашого знайомого. „Не пускати кандидатів до міжнародніх бриґад до Еспанії? Нонсенс! Евакувати з Еспанії тих, що вже туди дісталися? Безглуздя! Чи не краще, щоб усі уряди „буржуазних" держав самі повели вербунок до еспанської червоної армії і дали добровольцям безплатні пашпорти, візи ,білети... Тоді вистарчило би вислати до Еспанії здоровий німецький чи італійський експедиційний корпус — він вже був би увільнив Европу від „клясово найбільш освідомленого" елементу".

Здається, що завдяки дотеперішнім успіхам комітету неінтервенції зближувався такий саме кінець інтервенції Комінтерну в еспанській громадянській війні. Від коли національні війська пробилися до Середземного Моря, на французьку територію могли схоронитися лише ті червоні частини, які залишились у Катальонії. Решта червоної Еспанії стала островом, замкненим між фронтом і морем, яке є під повною контролею національної фльоти. Цей червоний острів меншає постійно хоча поволи і скоріше чи пізніше прийде хвилина, коли червона армія, притиснена до морського берега буде мусіти скапітулювати — так, як скапітулювали червоні в Астурії. Заки до того дійде, червоні ряди ще поважно проріляться — після капітуляції національні військові суди оцінять заслуги поодиноких полонених для революції. Тому треба припускати, що евакуація добровольців може і зменшить силу червоної армії і тим самим скоротить війну, але зате врятує життя і свободу комуністичним елементам що їх притягнула еспанська громадянська війна

Важко оцінити, котра з еспанських армій дістала більшу поміч із закордону — поважнішу скількостево і якостево. Якщо вартість помочі людським матеріялом рівна для обох сторін, евакуація чужинців залишила би дотеперішнє відношення сил на еспанському фронті — та не на фронті світової комуністичної революції.

Щоб це зясувати собі, треба згадати про ріжницю між добровольцями, що беруть участь в еспанській війні по обох боках фронту. По національному боці є це здебільша італійці й німці — громадяни країн, що мають націоналістичну владу.

Навпаки склад червоних міжнародніх бриґад дуже пестрий — належать до них здебільша громадяни „буржуазних" держав. Ця обставина дає спеціяльне політичне значіння евакуації добровольців з Еспанії. Коли італійські леґіонери та німецькі інструктори і специ покинуть еспанську національну армію і вернуться домів — до касарень чи до своїх варстатів праці — вони тим самим покинуть фронт активної боротьби проти Комінтерну. Годі сказати подібне про здемобілізованих вояків червоних міжнародніх бригад: вертаючися до своїх рідних країн, вони лише змінять терен і засоби діяльности.

Очевидно не всі. Широко закроєна і добре зорганізована вербункова акція стягнула до червоної Еспанії крім комуністичних і комунізуючих елементів чимало темних жертв несвідомости і лихоліття, які приняли безкритично обіцянки комуністичних аґентів, або які воліли вмерти від кулі ніж від голоду. Що таких жертв є чимало, це стверджують вістки про бунти в деяких міжнародніх відділах еспанської червоної армії та про десперацькі зусилля частини „добровольців" вернутися домів. Без сумніву — евакуація таких елементів є лише побажана не лише з гуманних оглядів, але і з політичних: вони зможуть оповісти своїм землякам чимало про блага диктатури пролетаріяту.

Та ці елементи — малосвідомі і пасивні — ледви чи будуть становити відповідну противвагу „клясово освідомленої" частини репатріянтів. Еспанську війну можна вважати вичерпуючим курсом революційного вишколу; якщо той практичний вишкіл навіть не був зовсім повний, вояки міжнародніх бриґад доповнять ще його перед репатріяцією у таборах, де вони після демобілізації чекатимуть на поворот домів.

Европейські краї знову дістануть своїх блудних синів, що нишком виїхали, частинно як несвідомий сирівець а вернуться на державний кошт, як викінчений продукт комуністичної школи.

Щож, большевики — мистці експорту...

(гал.)

25 українських еміґрантських родин примирає на варшавській вулиці.

Варшава, 1. липня.

Юрба любить глядіти на нужду. Біля православного собору на Празі у Варшаві окружає вона гурток людей-нуждарів на маленьких, чудернацьких возиках і підсміхується незичливо, зачувши чужу їй, дивну, співучу мову.

Нуждарі на возиках — це українські еміґранти, кавалери боєвих відзначень У. Н. Р., колишні мешканці еміґрантського табору в Каліші, нині — жебраки і посміховище варшавської вулиці, людські руїни в лахманах, без хліба і даху.

В новинкарській мові ціла та жалюгідна історія виглядає так:

Тиждень тому до Варшави прибула купка мандрівних нуждарів і примістилася під тином біля православної церкви. Згодом виявилося, що ці бідолахи — це підстаршини й козаки армії У. Н. Р., викинені з табору в Каліші. Викинула їх таки — як вони кажуть — українська управа табору, при чому як причини такого жалюгідного поступку послужили якісь типові еміґрантські спори і колотнечі. Бездомні б. українські вояки з численними родинами відкликались до міністерства внутрішніх справ, але там їм відповіли, що міністерство не може змінити рішення Українського Центрального Комітету. Що мали діяти позбавлені даху над головою скитальці? Прибули пішки (бо не можна їхати мініятурно-карикатурними возиками) до Варшави просити таки свою владу, себто У. Ц. К., щоб ними заопікувалися. В У. Ц. К. прийняли наших скитальців адміністративно-урядничим розведенням рук, кажучи, що годі тут щось зробити, що це і те й тамте. Нарешті по довгих просьбах, торгах, заходах і молестаціях 25 українських родин зникло десь з бруку. Видно, десь їх примістили, бо навіть чужа влада не могла толерувати табору голодоморів у центрі міста.

Не входимо в причини, що спонукали еміґраційну українську владу залагодити в такий ригористичний, а не в інший спосіб справу виселення своїх-же українських братів з малими дітьми з Каліша. Може вина була й по їх боці. Одначе маємо підставу вірити підст. Сильвестрові Чернявському, кавалерові залізного хреста, учасникові Зимового Походу, батькові пятеро дітей, чи Денисові Мельниченкові з окремої кінної дивізії (6 осіб родини), чи врешті усім тим Шевченкам, Крикунам, Бугаївам, Луценкам та іншим, які колись боролися за Україну, а тепер з жалем оповідають, якто українська управа табору в Каліші викидала їхні діти з лекцій рідної мови!!

А вже нікого зі своїх ані тимбільше з чужинців не збудує отака картина: Під розваленим плотом на вулиці стоїть поломаний дитячий візок, в якому сидить троє брудних голих дітей. Четверо інших шкрабів теж голих і теж брудних повзає довкруги двох жінок, що біля возика „перуть" дитяче лахмання у мисці, з якої перед хвилиною кормили дітвору кислим молоком. Довкруги тої макабричної групки людей — юрба міщухів.

— Чеґо дзеці наґо тшимаце? — питає одну жінку якийсь панок з юрби.

— Бо белізне мусіми випраць, а нема в цо пшебраць — відповідає зрезиґновано жінка.

Питаємо по українськи: А де чоловіки?

— Пішли в У. Ц. К.

— Обіцяли вам там поміч?

— Але, обіцяли. Бодай їх взяло...

— А за що вас викинули?

— Або ми знаємо? Викидали збунтованих ґенералів, викинули й нас. Але що ґенералові? Він має 140 зол. пенсії, а нам — здихай.

Жінки говорять з польська, тому й питаємо:

— Ви польки?

— Так, але за українців повиходили, то й українками стали.

— Добже їм так — відзивається голос з юрби — нех би били свеґо не жуцали!

Гадаємо, що цей один оклик повинен зліквідувати цю прикру й непотрібну справу, що компромітує загал української еміґрації.

КТВ

На трамваєвих зупинках стримай віз доки трамвай не рушить!

Після похорону ґен. Тарнавського.

КОМУНІКАТ ДІЛОВОГО КОМІТЕТУ.

Діловий Комітет похорону Ґен. Мирона Тарнавського повідомляє:

1) Всенародня жалоба кінчиться у **вівторок 12-го липня ц. р.**

2). Жалоба б. вояцтва кінчиться у **пятницю 29. липня цр.**

3). **В неділю 7. серпня ц. р.** в год. 5-ій пополудні, як у сороковий день смерти Ґенерала, просимо відправити панахиду.

У Львові, 4. липня 1938.

Діловий Комітет.

ПРОМОВА О. Д-РА ВАСИЛЯ ЛАБИ.

У вчорашньому звіті з похорону ґен. Тарнавського не подали ми промови о. д-ра Лаби на цвинтарі, бо не мали її повного тексту. О. д-р Лаба промовляв після президента д-ра Костя Левицького, коли вже зовсім стемніло і наш справоздавець не міг записати точно змісту. Сьогодні, діставши повний текст, з приємністю друкуємо промову в цілості.

Сповнюю почесний обовязок, який вложив на мене мій Владика, Високопреосвященний Митрополит. Не всилі провести повні похорони свого великого вірного, ґен. Мирона Тарнавського, Високопреосвяченний Митрополит доручив мені, колишньому начальному духовникові Української Галицької Армії в Його заступстві перейти з похоронним походом перед домовиною Покійного. На жовнярській могилі доручив мені Високопреосвященний Митрополит в Його імені зложити вислови глибокого і щирого спочування Рідні Покійного. Вдові Генеральші, дітям-сиротам і дальшій рідні. Високопреосвященний Митрополит для потіхи велів мені заявити, що біль родини Тарнавськоських поділяє вся українська сімя. Коли цей біль особливо діткнув родину Тарнавських, то цей біль нехай влекшить те, що Покійний Ґенерал родину Тарнавських своїм достойним і заслуженим життям вдруге нобілітував.

А Тобі, Покійний Пане Генерале, велить наш Високопреосвященний Митрополит кинути грудку рідної землі на твою жовнярську домовину і під стукіт грудки сказати Тобі, що український нарід вписує Тебе в альбом своїх визначних світлих мужів, що в українському народі раз на завжди залишишся Лицарем, яким Ти був зі зброєю і без зброї, яким Ти був без застережень. Під замовкаючий стукіт грудки об Твою домовину велить Тобі Високопреосвященний Митрополит сказати: вічна Тобі память, така вічна, як вічним є український нарід, коли видав зі себе такого сина, як Ти, а для грядучих поколінь такий високовиховний зразок, як Ти.

КЛЕПСИДРИ.

Крім вичислених у попередніх числах клепсидр, що у звязку зі смертю ґен. Тарнавського появилися на мурах Львова, запримітили ми також клепсидру ґетьманців-державників.

ВПОРЯДЧИКИ.

Вже у вчорашньому звіті підкреслили ми ту велику працю, яку мали впорядчики, щоб утримати справді зразковий лад підчас цілого похорону. Хто були ті молоді, рухливі люди з синіми опасками на руках, що всюди були, всього доглянули і все зробили, щоб похорон Начального Вождя пройшов у найкращому порядку? Сині опаски нічого нам не сказали. Це були українські соколи та студенти. Позатим були ще сотні луговиків в одностроях, що ми вже підмітили в попередньому числі.

ДЕЛЕҐАЦІЯ ВІД ХОЛМЩИНИ.

Між делеґаціями, що взяли участь в похороні ґен. Тарнавського, була також делеґація від українців з Холмщини з вінком.

НА НАГРОБНИК ҐЕНЕРАЛА.

Гурток б. старшин Української Галицької Армії в Катовицях надіслав разом з кондоленційним письмом 100 золотих на нагробник на могилі Ґенерала Тарнавського.

КОНДОЛЕНЦІЙНІ ТЕЛЕҐРАМИ Й ПИСЬМА.

З приводу смерти ґен. Тарнавського надіслали до „Молодої Громади" у Львові кондоленційні телеґрами та письма: Українське Т-во допомоги еміґрантам з України у Львові, культурно-освітні та економічні установи в Тухлі, громадяни заліщицького повіту, б. старшини УГА д-р Роман Стефанович, д-р Іван Гурко і Маріян Панас із Заліщик, ґен. Курманович з Бадену, гетьман Павло Скоропадський з Ванзе, УНДО в Рівному, б. підхорунжий Карпинський з Борщева, громадянство Яворівщини, Союз Кооператив у Стрию, українські установи Скалатської Землі, українські установи міста Скали, українське громадянство Зборівської Землі, управа Культурно-Історичного Музею НТШ, громадяни і культурно-освітні установи села Псари, рогатинського повіту, українські установи села Стрілківці, Міжорганізаційний Комітет українських товариств та установ у Бучачі, Товариство Українських Кооператорів у Львові, Математично - Природописно - Лікарська Секція НТШ у Львові, управа Природописного Музею НТШ у Львові, громадяни села Балинці, повіт Коломия, Українське Фотографічне Товариство у Львові, Дмитро Герчанівський з Крилоса, кооператива „Праця", Читальня „Просвіти" і кружок „Сільського Господаря" в Саногові, борщівського повіту, б. стрільці УГА з Саногова, борщівського повіту, директор Музею НТШ др. Ярослав Пастернак з Крилоса, українські товариства у Верхняківцях, борщівського повіту, українське жіноцтво Зборова, Т-во б. Українських Вояків у Бельґії, українські товариства й установи Рудеччини, українські товариства й установи в Турильчу.

„Стара Война" УСС з Гуцильщини, б. рах. вістун УГА, тепер кравець Петро Ковтун зі Львова, українські товариства й установи в Болохівцях, дрогобицького повіту, українські товариства й установи в Солотвині, надвірнянського повіту, Повітове Кредитове Товариство у Львові, голова Уряду УНР Андрій Лівицький і ґен. Сальський, українські товариства в Товмачі, читальня „Просвіти" в Буську, молоді соколи в Буську, українські установи і громадяни в Бродах, ґен. Сальський, українські установи і громадянство Городенщини, вояки УГА й українські організації в Монастириськах, бучацького повіту, Зенон Пеленський зі Скориків, гурток б. старшин УГА в Катовицях, українські установи Радехівщини, б. поручник УГА, м-р. Іван Романівський і б. четар УГА, дир. Петро Ґораль з Борщева, б. посол до австр. парляменту, члени Нац. Ради в Станиславові, о. Степан Онишкевич, парох у Купновичах Старих, рудецького повіту, б. поручник УСС, проф. Григорій Микитей зі Львова, державний секретар ЗУНР, Антін Чернецький з Острова, тернопільського повіту, долинська область „Фронту Національної Єдности", редакція журналу „Наша Батьківщина" у Львові, члени УГА з Купча коло Буська, українські товариства й установи в Заболотові, українські установи в Теребовлі, українські товариства в Угнові, ґен. О. Павленко, інж. А. Галька і Я. Олексенко (Колеґія Проамятної Відзнаки УГА), Т-во „Будучність" у Львові, СУПРУГА у Львові, Товариство „Українська Захоронка" у Львові, б. держ. секретар публичних робіт, інж. Маріян Козаневич із Зимної Води, хемічна вирібня „Мота" у Львові, Рідна Школа у Львові, молодь Борщівщини, Кооперативний Союз у Сокалі, б начальник оперативного штабу, сотн. УГА Ганс Кох з Бреслава, голова Уряду УНР Андрій Лівицький, Фронт Національної Єдности (калуська область), Український Спортовий Клюб „Сян" у Перемишлі, Український Молодий Театр „Заграва", голова Рідної Школи, проф. Іван Галущинський з Ямного, повітові господарсько - кооперативні установи в Буську, б. вояки УГА та українське громадянство Калущини, українське громадянство Самбірщини, б. поручник УГА, Ярослав Малиняк, Мартинець з Перегінська, Повітовий Комітет Комбатантів у Підгайцях, Українська Громада в Моравській Остраві (ЧСР), б. полевий духовник Бригади УСС, ігумен монастиря, о. Макарій Каровець ЧСВВ, б. старшини УГА у Станиславові, Преосв. Лакота з Перемишля, Український Театр „Богема" з Коломиї, українське громадянство Яворівщини, Ясеніцькі і Пашковські з Кракова, Український Центральний Комітет з Варшави, б. підстаршини і стрільці УГА з Крилоса. Союз Купців і Промисловців у Бродах.

ЖАЛОБА ПО НАЧАЛЬНОМУ ВОЖДОВІ.
ПІДГАЄЧЧИНА.

Повітовий Комітет Комбатантів УГА в Підгайцях на вістку про смерть ґен. Тарнавського скликав 30-го червня ц. р. жалібне засідання, на якому вшановано память і заслуги помершого Вождя. На мурах міста появилися клепсидри з повідомленням про смерть Ґенерала та про речинець похорону.

На похорон виїхало з Підгайців 15 комбатантів та коло 100 осіб молоді з повіту з вінком. На жовто-блакитних стяжках вінка був напис: Б. Старшини і Вояки УГА Підгаєччини — Великому Вождові.

На всіх Народніх Домах у повіті повівають жалібні прапори, що залишаються 14 днів. Дня 9-го липня ц. р. у всіх церквах відбудуться заупокійні богослуження.

ДРОГОБИЧЧИНА.

В Дрогобичі відправлено 2-го липня ц. р. заупокійну Службу Божу. На домі Союзу Кооператив повівав національний прапор з жалібним серпанком, на домівці В-ва „Батьківщина" — чорний прапор з жовто-блакитною перекязкою.

В Болохівцях, дрогобицького повіту, відправлено заупокійну Службу Божу 2-го липня ц. р. Були на ній присутні представники усіх місцевих установ. На домівці читальні „Просвіти" повіває національний прапор, сповитий жалібним серпанком.

БРОДИ.

Українські установи в Бродах повідомили українське громадянство про смерть ґен. Тарнавського клепсидрами. В пятницю, 1-го липня ц. р. відправили в церкві св. Юра заупокійне Богослуження.

БЕРЕЖАНИ.

В неділю, 3-го ц. м., в парохіяльній церкві в Бережанах відправили панахиду за ґен. Тарнавського. Богослуження відправив о. канонік Евген Бачинський в асисті трьох священиків. Про богослуження сповістили громадянство клепсидри.

КОМУНІКАТ ДІЛОВОГО КОМІТЕТУ.

Діловий Комітет звертається з проханням до всіх світлинців, щоби для вжитку музеїв переслали чи передали на адресу Молодої Громади, Львів, Костюшка 1-а — по 4 світлини з похорону Генерала, а всі Редакції, щоби переслали по 4 примірники часопису, в якому була згадка про недугу, смерть чи похорон Генерала.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Четвер, 5 липня (23 червня) 1888.

ДЕПУТАЦІЯ ВІД АБІСИНСЬКОГО НЕҐУСА.

„З Петербурга повідомляють, що до Одеси приїхали цими днями три православні священники в депутації від абісинського короля, який вислав їх, щоб вони взяли участь у ювілейному торжестві хрещення Руси. Депутація, з якою приїхав також відомий вольний козак Ашинов, їде через Київ до Петербурга, щоб доручити цареві власноручне письмо неґуса Абісинії, а потім вернеться назад до Києва, щоб тут затриматися вже довше".

КН. БІСМАРКОВІ НА РУКУ...

„З Берліна повідомляють, що гадка подорожі цісаря до Петербурга вийшла таки від нього самого, але прийшла кн. Бісмаркові і його політичним плянам дуже в пору. Коли плян цієї подорожі приняли в Петербурзі прихильно, зараз почалися диплььоматичні переговори, а кн. Бісмарк казав пояснити у Відні і Римі, що цісар тільки тому їде раніше до Петербурга, що є свояком царської родини, але ціль потрійного союзу через те зовсім не зміниться, навпаки, справа мира на цьому ще зискає. Німецькі удільні князі похвалили гадку цієї подорожі. Безпосередньою метою подорожі має бути: довести до порозуміння між Віднем і Петербургом на підставі відновленої дружби між Берліном і Петербургом".

СПАДЩИНА НОБЕЛЯ.

„Померлий недавно в Петербурзі славний промисловець, Нобель, що на кавказькій нафті доробився великого богацтва лишив своїм наслідникам 4.800.000 рублів, від яких треба було заплатити тільки за самі стемплі 48.000 рублів.

ПОЕМА РУМУНСЬКОЇ КОРОЛЕВИ

„Румунська королева написала поему на смерть цісаря Фридриха III і післала її в рукописі цісаревій вдові".

Правнича сторінка.

Поширення прикордонного поясу на цілі повіти.

Міністр внутрішніх справ розпорядком з 10. червня ц. р. (Денник Законів з 25. червня ц. р. ч. 43, поз. 360) **поширив прикордонний пояс на цілі повіти.** І так нині прикордонний пояс простягається **у краківському воєвідстві на повіти:** новосандецький, горлицький та ясельський; у львівському воєвідстві на повіти: **коросняньський, сяніцький, ліський, турчанський і дрогобицький;** у станиславівському воєвідстві на повіти: **стрийський, долинський, калуський, городенський, коломийський, косівський, снятинський і надвірнянський;** у тернопільському воєвідстві на повіти: **заліщицький, чортківський, борщівський, копичинецький, теребовельський, тернопільський, скалатський і збараський, а зі зборівського пов. на збірні гром.: Богданівку, Озірну, Оліїв, Залізці і Залісці-місто; у волин. воєвідстві на пов.: здолбунівський, кремянецький, рівенський, костопільський і сарненський, а з дубенського повіту на збірні громади: Дубно, Дубно-місто, Ярославичі, Малин, Млинів, Княгинин, Судовичі, Варковичі та з луцького повіту збірні громади: Ківерці, Княгинінок, Колки, Новий Чарториськ, Олика, Олика-місто, Піддубці, Полонка, Рожище, Рожище-місто, Сільно і Тростянець та вкінці у поліському воєвідстві на повіти: лунинецький і столинський.** Ось так згаданий розпорядок **поширює обмеження** на 31 повіти в цілости і частинно на деякі збірні громади та містечка трьох повітів — **на Лемківщині, Сх. Галичині, Волині та Поліссі, в яких замешкує українське населення.**

Хоч ми вже писали про всякі обмеження у прикордонному поясі, проте не завадить ще раз їх пригадати у звязку зі значним поширенням прикордонного поясу. Отже згідно з новелізованим розпорядком президента з 23. грудня 1927 р. (Денник Законів ч. 11, поз. 83 з 1937 р.), про кордони держави **прикордонний пояс обіймав простір повітів ширини 30 км. від граничної лінії.** Одначе міністр внутрішніх справ міг поширити простір прикордонного пояса на всі або лише деякі сумежні повіти до прикордонних повітів чи на їх частини — з оглядів безпеки та охорони кордонів. З цієї постанови ст. 10-ої уст. 2 зновелізованого розпорядку президента скористав саме тепер міністр внутрішніх справ і поширив прикордонний пояс на цілі повіти або на збірні громади і містечка деяких повітів. Крім прикордонного поясу розпорядок президента знає ще **граничну дорогу і прикордонну смугу.**

Гранична дорога — обіймає простір ґрунту ширини найбільше 15 метрів від граничної лінії або такий самий простір ґрунту здовж берега граничних вод. Граничною дорогою ходить сторожа, що береже кордонів, себто здовж східнього кордону польської держави ходять вояки КОП-у, здовж полудневої — у Карпатах — члени митної сторожі.

Прикордонна смуга — обіймає простір **ширини двох кільометрів** від граничної лінії здовж цієї лінії.

Обмеження у прикордоннім поясі.

Згідно зі ст. 6-ою розпорядку президента міністр внутрішніх справ може **обмежити рух на цілім просторі прикордонної смуги або на деяких її відтинках,** якщо це необхідне для охорони держави, зокрема узалежнити від дозволу адміністраційної влади побут у цій смузі осіб, які там постійно не мешкають. Від цього обовязку звільнені: **польські громадяни** тих місцевостей у прикордонній смузі, в яких мають нерухоме майно або бодай мешкали шість місяців від хвилини діяння цього розпорядку; **державні і самоуправні урядовці** та службовики й особи, які мають пашпорти або відповідні перепустки. **Воєвода або уповажнена ним повітова влада загальної адміністрації** (староство) може заборонити замешкувати і перебувати на просторі прикордонної смуги на обмежений час або на постійне, якщо цього вимагають огляди безпеки й охорони держави. Вкінці повітова влада загальної адміністрації може **заборонити** замешкувати або перебувати у **прикордонному поясі на час від 1 до 3 років** особам, покараним правосильним судовим присудом або правосильним рішенням адміністраційної митної чи скарбової влади за протидержавну діяльність, за пачкування або за нарушення постанов розпорядку про кордони держави; **особам, покараним за провини супроти безпеки держави може заборонити замешкувати або перебувати у прикордонному поясі на час до 10-ох років.** До того не слід забувати, що така постанова старости є негайно викональна. З цих постанов користають старости у прикордонних повітах і виселюють небажаних собі осіб. Цю благодать відчувають дуже дошкульно селяни прикордонних повітів на Волині, де йде жива акція за навертанням православних на римо-католицький обряд.

Далі згода повітової влади загальної адміністрації, незалежно від дозволів іншої влади, необхідна на будову нових чи перебудову старих будинків у **прикордонній смузі.** В тій смузі може теж **влада переводити** вивласнення нерухомостей для державного скарбу, якщо це потрібне для охорони держави.

У прикордонному поясі воєвода може заборонити з оглядів публичної безпеки або охорони кордонів, щоб поодинокі особи працювали в торговельних чи промислових підприємствах і в установах публичної ужиточности; **може припинити або заборонити** діяльніст кожного товариства, союзу чи кооперативи або їх філій чи відділів, якщо міркує, що така діяльність не вказана з оглядів публичної безпеки або охорони кордонів. Далі польські громадяни і правні особи **можуть набувати** нерухомости лише за дозволом дотичного воєводи, хіба, що дістають їх на основі законного дідичення. Цього дозволу потрібно теж **на виарендування нерухомости, продовження договору аренди, ужиткування або управу нерухомости.** Купно нерухомости, аренда і ін.) без дозволу воєводи неважні.

Замешкання і побут у прикордонній смузі.

Особи, які бажають замешкати в одній з з місцевостей у прикордонній смузі, повинні **виєднати дозвіл дотичної повітової влади загальної адміністрації.** Воєводи **мають право узалежнювати побут осіб у прикордонній смузі,** які постійно там не мешкають, від виєднання спеціяльного дозволу з тим, що: 1) **дозвіл на тимчасовий побут** (нпр. літникам у горах) може видати дотична повітова влада загальної адміністрації з огляду на місце замешкання; 2) **на** час, потрібний до осягнення мети (переведення відпочинкової відпустки) з тим, що повітова влада загальної адміністрації може продовжити побут; 3) **можна мешкати лише в тих місцевостях,** в яких влада дозволила перебувати; 4) повітова **влада** (староста) **може кожної хвилини** заборонити особі дальший побут у дозволеній місцевости. Особа, якій воєвідська влада заборонила дальшого побуту, обовязана покинути прикордонну смугу до 24-ох годин.

Дозволу на замешкання і побут у прикордонній смузі не потрібно тим польським громадянам, які мешкали там бодай 6 місяців від хвилини, як почав обовязувати розпорядок міністра внутрішніх справ з 22. січня 1937 р. (Денник законів ч. 12, поз. 84); і мають там нерухомість; є членами родин згаданих осіб; є державними чи самоуправними урядовцями або службовиками, чужинцям, які користають з права екстериторіяльности.

Особи, які прибудуть до якоїнебудь місцевости у прикордонній смузі, обовязані до 24-ох годин зголоситися до управи збірної громади або до солтиса. На кожне домагання адміністраційної влади, поліції, митної сторожі та органів збірної громади така особа **обовязана показати свій документ тотожности, посвідку, що зголосила свій побут і дозвіл на побут у прикордонній смузі.** Нічний рух без спеціяльного дозволу заборонений. За нічну пору вважає розпорядок час від заходу до сходу сонця. Вкінці слід згадати, що без дозволу повітової влади загальної адміністрації не можна мати зі собою фотографічних апаратів, не можна теж фотоґрафувати, фільмувати, мати телефон чи телеґраф, годувати та утримувати голуби. За нарушення цих постанов грозить кара арешту до року або гривн.

ЗБІЛЬШЕННЯ СЛІДЧИХ СУДДІВ.

Міністр справедливости розпорядком з 13. червня ц. р. (Денник Законів з 25. червня ц. р. ч. 43, поз. 361) збільшив число слідчих суддів до справ спеціяльного значіння в апеляційнім суді у Львові до двох, у Варшаві до чотирьох.

—o—

ЗАСАДНИЧЕ ОРЕЧЕННЯ НАЙВИЩОГО АДМІНІСТРАЦІЙНОГО ТРИБУНАЛУ.

Велике зацікавлення викликало між правниками засадниче оречення Найвищого Адміністраційного Трибуналу у справі привернення емеритури. Це оречення видав Н. А. Т. у звязку зі справою І. Ставярського, б. урядовця залізничої дирекції, якого засуджено на 6 місяців арешту, наслідком чого усунено його зі служби і позбавлено його права до емеритури. І. Ставярський — згідно зі ст. 90 к. к. — виєднав від суду постанову про заподання його засуду і викреслення з карних реєстрів. Опісля звернувся до Н. А. Т. з проханням, привернути йому права до емеритури. Н. А. Т. прихилився до його становища, підкреслюючи, що поворот до чесного життя дає право б. урядовцеві до емеритури.

ОБІЖНИК У СПРАВІ ВИМІРУ ГРИВНИ.

Міністерство внутрішніх справ видало обіжник у справі виміру гривни. Згаданий обіжник видало міністерство у звязку з внесками воєводів, які прихильно ставляться до прохань покараних у справі даровання кари гривни, що її наложила адміністраційна влада, з тієї причини, що заплата гривни довела б покараного до матеріяльної руїни. Міністерство пригадує, що адміністраційна влада повинна накладати гривни щойно після того, як провірить маєтковий стан караної особи.

—o—

ЗАЛІЗНИЧІ ЗНИЖКИ ДЛЯ ЧЛЕНІВ ОБЕЗПЕЧАЛЬНІ.

Міністерство комунікації видало обіжник у справі залізничих знижок для працівників, які виїзджають на відпустку. Право залізничої знижки мають всі фізичні та умові робітники, які мають книжечки суспільної обезпечальні та їдуть на відпочинкові відпустки, що їх орґанізують суспільні і культурно-освітні орґанізації в сільських відпочинкових місцевостях. Зі залізничих знижок мають право користати теж члени родини обезпечених, себто жінка і діти до 18 року життя. Леґітимаційними документами є обезпеченеві книжечки та інші документи з фотографіями, що їх признає міністерство комунікації вірними. Залізничі знижки сягають від 50 до 66% з тим, що міністерство може признати ще більші полекші, залежно від пори року, віддалення відпочинкової місцевости і т. д.

Сторінка без політики.

З усіх кінців світа.

В околиці англійського міста Прінсес Рісборов відкопали велику віллю, що походить іще з римських часів.

Французький музей памяток по Наполеоні у Мальмезон відкупив від одного париського ювеліра перстень, який дістала від Наполеона в день шлюбу його жінка — австрійська княжна Марія Люїза. Від 1811 р. про цей перстень не було ніякої згадки у французьких архівах і навіть там, де про нього повинні були писати — бракувало листків, які хтось видер. Украдений перстень сто років мандрував по світі.

Льондонський перегоновий букмейкер Бенсон купив за 60.000 фунт. шт. італійського перегонового коня „Неарко", що виграв у Парижі „Гран Прі де Парі" (велику париську нагороду). За змагунів, що дістають перші нагороди ніхто не платить таких грошей.

Цими днями відкривають у Парижі в „Оранжери" Тюілерського саду виставу присвячену єгипетській кампанії Наполеона. На виставі буде залізне „похідне ліжко" на якому спав імператор підчас виправи і верблюд на спині якого Наполеон проїхав усю дорогу в Єгипті. Верблюд має 140 років і річ ясна виступає вже нежививй, випханий. Сам Наполеон іще за свого життя казав його випхати. Наполеон не любив їздити на верблюді, бо заколисний рух їзди нагадував йому подорож кораблем. Після вистави верблюда перешлють до Наполеонівського музею в Мальмезон.

Відомий американський письменник Ернест Геммінгвей зробив подорож по республиканській Еспанії і вернувся до Голівуду з багатим матеріялом, щоб зробити величезний сценарій. Багато голівудських артистів заявило, що хоче грати ролі у фільмі, навіть найскромніші. Покищо відомо, що візьмуть участь Фредерік Марч, Поль Муні, Монтгомері, Франшо Тон, Люіза Райнер і Джон Крофорд.

У Женеві зорганізували плавацькі змагання з газовими масками. Це має бути проба, як люди мають рятуватися у воді перед літаками.

У Копенгагені заарештували відомого „джезового" співака Єнсена, дуже гарного мужчину. Він ошукав 36 жінок (і дівчат), обіцював подружжя і видурював від них гроші на пошлюбну подорож. Його пісеньки допомагали йому відбивати наївні серця. Єнсен — жонатий і має двоє дітей.

В Авіньоні помер 87-літній мельник Рібен славний тим, що Альфонс Доде взяв з нього зразок до своїх „Листів із мого млина". Село Фонвіель, де і досі стоїть змальований Додетом млин, притягало довгими роками туристів. Рібе знав письменника і оповідав про нього анекдоти.

У Будапешті підготовляють конгрес карликів з цілого світа. На цьому конгресі мають між іншим перевести резолюції, щоб „великі" (себто нормальні) люди не ставились до карликів як до дивоглядів, яких показують у ріжних цирках і паноптікумах. Сумніваємося, чи ця резолюція щось поможе, бо карлики, здебільша каліки, нездібні до праці, саме добре заробляють завдяки тому, що природа їх скривдила.

Нагороди для тихих героїв.

ФОНД КАРНЕҐІ.

У 1904 р. трапилася в Америці у Гарвік страшна копальняна катастрофа, в якій згинуло чимало шахтярів та інжинір. При цій катастрофі багато проявило небувалу сміливість і самопожертву, рятуючи нещасливих. Тоді відомий міліярдер Андро Карнеґі рішив призначити постійний фонд 5 міл. дол., щоб щорічно відзначати вийнятково заслужених „тихих героїв". Цим фондом опікується комісія з 21 членів, які мають за обовязок збирати вістки про всякі геройські вчинки та їх перевірювати. „Комісія фонду героїв" роздала досі нагороди 3.000 особам; серед них 19 дістало золоту медалю, 551 срібну, 2.395 бронзову. Кожний нагороджений крім медалі дістає теж відповідні гроші.

У КРАТЕРІ ВУЛЬКАНУ.

Один член згаданої комісії оповідає деякі приклади із своєї практики. Два хлопці 14 і 17-літні вибралися над кратер вигаслого вулькану, щоб його прослідити. Один із них упав до середини. Другий побіг шукати помочі. Один бідний столяр Мек Лейн рішився без вагання допомогти хлопчині у кратері. Він приніс старий поржавілий дріт, прикріпив його нагорі і спустився до кратеру на 200 осіб униз, де лежав хлопчина. У кратері були змії, що нападали на нього. Повітря там страшне від ґазів і відпадків залишених лиликами, що там ховаються. На кожному кроці у темряві легко було сховзнутися по каменюках, які творили дивовижні скелі та прогалини. Хлопчина побачивши когось, що хоче його рятувати, дістав істеричної атаки, бо боявся ворухнутися з місця над глибокою ямою, де лежав. Сам Мак Лейн поранив собі голову та ноги і підорвав собі легені так, що мусів пролежати місяць у шпиталі. При допиті комісії столяр заявив, що здавав собі справу з небезпеки своєї виправи і засобився чим міг, щоб оборонитися перед небезпечними тваринами у кратері. Хлопця, якого взявся рятувати, не знав раніше. Сам мав пятеро дітей. На запит якої винагороди він бажав би собі, він відповів, що хотів би поправити собі свій варштат, щоб краще працювати.

ГЕРОЙСТВО НЕЧЕСНИХ.

Герої сміливости не завсіди мають кришталььний характер. Підчас пожежі одного хмародеру у Сан-Франціско один китаєць, відомий злодій, зарискував своє життя, щоб спасти в огні чужу дитину. Водночас у юрбі, що приглядалася пожежі, він украв кілька портфелів. У стейті Мейн на озері за селом ховзалося пять дівчат. Лід був крихкий, заломився, і дві з них упали у воду. Третя, що хотіла їм допомогти теж щезла під кригою. Дві, що залишились, кричали перелякані. На цей крик надбіг якийсь подорожний і скочив до води. Видобув дві, а за третьою мусів плавати аж під криги. Вона ледви віддихала. Масажем він зумів привернути їй віддих. Усі три взяв під свою опіку і відпровадив у село. Там шериф (війт і суддя в одній особі) пізнав його, що це небезпечний злочинець, за яким віддавна шукала поліція. Сцени, які бачимо на фільмах часто повторяють геройські події передавані пресою. Так нпр. один робітник побачивши вантажне авто, як гнало без шофера, із стрімкої гори просто на школу, з якої виходили діти, скочив на нього із власного авта в розгоні і покермував ним в інший бік. Він поломав собі кістки і не здавав собі справи, що зробив геройський учинок. „Я сам маю діти" — пояснив те, що зробив, як щось звичайне.

—o—

Фантастичний острівець у підбігунових околицях.

Кілька років тому вернулася з Норвегії німецька експедиція, що мала найти якийсь острів названий „Фата Морґаною", де як твердять норвеські подорожники, вдорозі до бігуна має знаходитися ідеально затишне мале місце, вільне від вітрів і бурхливих течій. Німці ствердили, що це леґенда. Аж ось до Осльо приїхав у червні славний бідбігуновий мандрівник і дослідник сер Губерт Вількінс, який орґанізує нову виправу, щоб віднайти таємничий острів. Для норвежців, яких кораблі зазнають постійної школи від бурей, головно підчас ловлі риб, таке затишне місце далеко на півночі, малоб незвичайне значіння тому, що вони хотілиб у ньому вибудувати стацію для поміру вітрів і течій.

Французький міліонер і дослідник.

У новій сміливій експедиції до Ґренляндії має теж узяти участь французький ґраф Ґастон Мікар, віддавна аматор усяких таких виправ. Він має незвичайно багатий досвід, велике теоретичне знання підбігунових країн і гроші. Він брав участь уже у пяти підбігунових виправах. Подорожники вже збудували „вітрову стацію", яку повезуть із собою літаками. Вона складається з частин, як ті модерні доми, що їх можна перевозити автами. Крім цього повезуть зі собою радіову стацію, трактор і два мешкальні доми. Така маленька підбігунова оселя, складена заздалегідь, виїде з ними з Аалесунду.

Плян сера Вількінса.

Перший етап транспорту відбудеться кораблем. Відтак американські літаки перевезуть усю обстанову та приладдя до фйорду Інфольса, звідки пічнуться правдиві розшуки. Корабель не може дістатися до цього місця. Літаки мусять зробити 40 перелетів, щоб перевезти ввесь вантаж. Сер Губурт Вількінс висунув в Осльо в останній хвилині новий плян; він хоче добитись до бігуна — підземельними човнами т. зв. „У-субмаринами". Такі субмарини можуть плавати під вічними кригами на 25 м. завглибшки. Зате інструменти, що досліджують зміну температури мусять бути наверха.

Плян Вількінса наскрізь революційний і має перевагу над дотеперішніми спробами небезпечної подорожі підчас якої дуже часто пропадало технічне приладдя. Субмарина має певний безпосередній контакт із місцем відчалу. У субмарині є відповідна та сама температура і вигода для залоги. Норвежці мають дати ще свою згоду на цей плян і обраховують місце, де сподіваний острів може приблизно знаходитися. Дуже можливо, що підчас останньої німецької виправи великі ледяні гори закрили мандрівникам „фату-морґану".

ПАНІ РУЗВЕЛЬТ І „НЕЩАСНІ" АМЕРИКАНКИ.

В Льондоні є спеціяльні курси для молодих панночок, які підготовляються до того, щоб після представлення їх королівській парі, почати свою товариську каріеру у „великому світі". Ті курси призначені для анґлійок, але досі було так, що найбільше учасниць тих курсів походило з Америки. Рік річно десятки, ба навіть сотні молодих американок приїздили з мамами до Анґлії, щоб пройти ті курси двірської етикети та вдягнути приписаний одяг, доступити тієї чести, що їх у гурті вибранок представлять королеві й королевій Анґлії.

Цього року злобна доля в особі амбасадора Злучених Держав Джорджа Кеннеді зробила тим амбітним прихильницям перестарілого церемоніялу прикрого збитка. Оце на 300 кандидаток допустив Кеннеді на королівський двір всього... 7, і крім цього заповів, що на будуче допускатимуть до репрезентації тільки американок, які живуть в Анґлії.

Розпуки недопущених претенденток просто не можна описати. Матері нещасних панночок звернулися телеґрафічно до „першої лейді" Злучених Держав, пані Рузвельт з проханням інтервеніювати. Але пані президентова не взяла собі занадто до серця тієї справи, навпаки, ще й підтримала становище амбасадора Кеннеді:

— Як американка хоче, щоб її представили на дворі короля Анґлії — відповіла своїм співгромадянкам — то мусять бути до цього якісь вийнятково важні причини. Але перепливати океан виключно з тією метою, щоб зробити кілька реверансів і вертатися назад, це не видається мені такою дуже важною справою. Трудно, але розпука тих пань не будить в мені великого спочуття.

Бідні багаті американки...

—o—

ВЕСЕЛЕ

НЕФАХОВА СПРАВА.

Славний подорожник сідає до стола у багатій родині і каже:

— Так, мої панство, мені довелося останніми роками жити серед людоїдів...

— Вибачте, пане професоре, що ми не дамо вам нині на обід людське мясо, тільки звичайне.

ВПЛИВ ПРОПОВІДІ.

Славний німецький церковний проповідник Абрагам а Санта Кляра запросив раз одного славного місіонаря до своєї церкви з проповідю. Абрагам прислухувався проповіді, але заснув. Місіонар звернувся до нього пізніше з докором: — Отче, ви проспали мою проповідь.

— Не нарікайте — відповів Абрагам — бо ви сами заколисали мене до сну своїми словами.

ДИПЛЬОМАТІЯ.

Кромвель, як кожний державний муж, мав свого секретаря. Він диктував йому звичайно у дуже важних справах три-чотири листи на ту саму тему, але суперечні. Раз секретар здивувався: чому він інформує ріжних людей ріжно про ту саму справу.

— Я пишу їх не для інших, а для вас, щоб ви не знали, який з тих листів я вишлю.

Свято на Маківці.

В неділю 7. серпня ц. р. відбудеться, як щороку, Свято на Маківці в честь полягліх там У. С. С-ів з такою програмою:

1). Год. 10.30 полева Служба Божа
2). По Службі Божій проповідь.
3. По проповіди панахида.

Свято матиме виключно релігійний характер. Просимо Вп. Громадянство зберегти в часі Свята спокій і повагу, не датися спровокувати стороннім чинникам і не оплескувати проповіди. В часі Свята відбудеться збірка на Т-во Охорони Воєнних Могил, яку переведуть священики, та продаж знимок памяткової плити. Позатим ніяка інша збірка недозволена. З огляду на адміністраційні приписи просимо повинуватися вказівкам впорядчиків, які матимуть жовто-блакитні опаски на рукавах. Організований похід, особливо через Сколе, заборонений.

За Виділ Філії Т-ва Охорони Воєнних Могил У Сколім:

О. М. Мосора, голова, **Мр. М. В. Кошів**, секрет.

Прав. сторінка

НОВИНКИ.

— **Магазин постелі Р. Джала** — Львів Хорущини 5., поручає ковдри, матраци — переробляє ковдри по 4 зол., матраци по 6 зол. Приймає пір'я до прання. Тел. 294-81. 1186 —100

— **Празник у церкві Премудрости Божої** при монастирі Св. Іванської Лаври оо. Студитів на Чернечій Горі (Кайзервальді) у Львові відбудеться в четвер 7. ц. м., в день св. Івана. Богослуження того дня зачнуться вже від 6. год. рано, торжественна Служба Божа зачнеться в год. 10.30 У торжестві сподівана участь Високопреосв. Митрополита. До участи в цьому торжестві запрошують оо. Студити найширші маси українського населення Львова і його найближчих околиць.

— **Служба Божа в радіо.** В четвер 7. ц. м. у свято св. Івана Хрестителя львівська радіостація трансмітуватиме Службу Божу з Успенської церкви. Підчас Служби Божої співатиме хор Успенської церкви під проводом проф. Орленка-Прокоповича. Початок трансмісії Служби Божої в год. 9-ій рано.

— **На численні запити П. Т. Світливців** повідомляємо, що кому бракує фотографічний матеріял, тому висилаємо на літнище приспішеною почтою негайно по одержанні замовлення. Фотокрамниця Екомп, Львів, Сикстуська 29.

— **Арештування за невідновлення камениці.** У вівторок 5. ц. м. рано зайшов поліцай до помешкання Й. Бомбаха, власника реальности при вул. Жовківській ч. 17 і арештував його. Городське староство засудило його на 14 днів арешту за невідновлення камениці. Покараний зголосив відклик до окружного суду і тому його відставили до суду.

— **Львівська хроніка.** Минулого понеділка пополудні дійшло до бійки при вул. Судовій між мулярем Ст. Адамчуком і Романом Смулкою на тлі суперництва за гарну жінку. Оба вони прийшли по ню під будинок арешту і по її виході негайно приступили до неї, пропонуючи, щоб пішла з одним з них. По гострій суперечці на цьому тлі Смулка зранив Адамчука і втік. — З помешкання кравчині Н. Шпайсерової при вул. Міцкевича злодії забрали невикінчену гардеробу клієнток пошкодованої. Поліція шукає за злодіями. — При вул. Пелчинській самохід наїхав на наколесника К. Новаківського і потовк його. Шофер М. Ковальський відвіз його до шпиталю.

— **Краєва хроніка.** Сімнацятилітнього різника Ріблера, що їхав возом з Бурштина до Дамянова, убив якийсь невідомий напасник, пробиваючи його ножем в околиці серця. — На двірському лузі в Соснові, підгаєцького повіту, хтось підпалив 11 копиць сіна на шкоду дозорця Корнила Мандзія. — На шкоду Гринька Олійника, господаря в селі Утішкові, золочівського повіту, спалив хтось 6 копиць конюшини і 2 копиці соломи — Під Петриковом, тернопільського повіту, втопився у Сереті 12-літній Петро Дунець з Тернополя. Того самого дня втопився у Тернополі біля млина капраль місцевого полку піхоти, Владислав Єнджейовський. В річці Золочівка втопився 4-літній Ярослав Квас з Почап, повіт Золочів.

— **Півгодинна боротьба з бандитами.** На полі села Беляни Великі пов. Луків поліція окружила у збіжжі двох грізних бандитів: Й. Русина і Й. Задурського, які від довшого часу були пострахом Люблинщини і вбили кількох поліцаїв. По півгодинній стрілянині поліція вбила обох бандитів, забираючи кілька крісів, револьверів і багато грошей з грабунку. В одінні Задурського поліція знайшла два золоті годинники а біля Русина військову гранату з запальником.

— **Смерть трьох дітей підчас пожежі.** В будинку вселюдної школи в Ясьонівці пов. Білосток вдарив грім і почали горіти сходи будинку. Між дітьми, які приїхали на півоселю, повстав переполох і діти почали вискакувати крізь вікна. — В селі Юліянів пов. Опатів вибухла пожежа в будинках М. Вагнера, які згоріли до тла з трьома його дітьми.

— **Засудили вбивників лісничого.** У грудні мин. року вбили на дорозі в Потуторах пов. Бережани 28-літнього доглядача лісів фундації гр. Потоцького Йосипа Онущака. Тепер відбулася судова розправа, на якій справців того вбивства засудили: Петра Панькова на 10 літ, Петра Сачка на 8 літ і Атаназія Сачка на 6 літ, всіх з утратою прав на 8 літ.

— **Бійка між польськими і жидівськими студентами.** В Микуличині дійшло до завзятої бійки між польськими студентами львівської політехніки і членами жидівської студентської кольонії. Кільканацять учасників бійки легко ранених.

— **Грабункове вбивство в Надвірній.** В ночі з понеділка на вівторок невідомі злочинці вбили 27-літнього власника ресторану Богдана Демянчука при вул. Мосьціцького ч. 1. Тіло вбитого Демянчука знайшли у вівторок вранці в калюжі крові з глибокою раною на карку. Крім того має втятий палець правої руки. Поліція ствердила, що бандити забрали 150 зол., напитки, чеколяду і т. п. У правій долоні вбитого, між пальцями, знайшла поліція жмут волосся напасника, з яким убитий звів завзяту боротьбу. Рано відбулася льокальна візія, вполудне секція тіла. Кружляють теж поголоски, що Демянчук упав жертвою конкуренції.

— **Великий здвиг чеських соколів у Празі.** У Празі відбувається здвиг чеських соколів. В суботу 2-го ц. м. приїхало до Праги 144 спеціяльних поїздів і кількадесять автобусів, що привезли 140.000 гостей. Приїхали делегації з Югославії, Болгарії, Румунії, Англії, Канади та інших країн. Здвиг почався 3-го ц. м. при участи 150.000 членів. На почесній трибуні заняли місця: президент Бенеш, міністри й дипльоматичний корпус. Чеський „Сокіл" має 700.000 членів.

МИХАЙЛО МОЧУЛЬСЬКИЙ. 19

З останніх десятиліть життя Ів. Франка

(1896—1916.)

(З приводу роковин смерти поета).

ВОЛ. ГНАТЮК.

Осівши у Львові в липні 1901 року з наміром прожити у ньому довший час, я дуже часто, майже щодня, заходив до Наукового Товариства імени Шевченка, записався в його члени і був членом виділу від 1904 р. до 29. червня 1913 року. Секретарем Товариства був Володимир Гнатюк, з яким я був добре знайомий ще з університетських часів, отже було й до кого зайти та побалакати. Гнатюк, хоча був селянський син і фізично кремезний, був слабого здоровля. На своє лихо він простудився в 1902 році — дехто каже, що ловлячи рибу з Франком, — і за лікарською порадою виїхав був на острів Корфу. Там підкріпив був своє здоровля і підбадьорений на дусі вертав уже додому. Але по дорозі захотілося йому зробити етнографічну екскурсію до українських кольоністів, розсіяних по полудневій Угорщині. Там мав він ріжні прикрості від угорської влади і застудився ще раз так добре, що після повороту до Львова розвинулася в нього грудна недуга, що прикувала його згодом до крісла, а пізніше й до ліжка, і поклала кінець усяким його екскурсіям, а 6. жовтня 1926 року й життю.

Гнатюк був чоловік товариський, лагідної вдачі, жартівливий, любив листуватися, в його руках сходилися нитки від Наукового Товариства ім. Шевченка, „Літ.-Наук. Вістника" і „Укр.-руської Видавничої Спілки", був люблений Франком і проф. Мих. Грушевським[1]), тому й кожний, хто мав яке діло до цих останніх, звичайно підготовляв собі ґрунт у Володимира Михайловича.

Не диво, що до нього приходило багато залюдей і через його руки проходило багато записаного паперу. Гнатюк заохочував теж молодих людей до етнографії і дуже тішився, коли хто переймався любовю до народньої творчости. За якийсь час довкола нього стояла громадка добре вишколених етнографічних записувачів; жаль тільки, що не виховав він собі вчесних дослідників фольклору.

У МАШИНІ НАУК. ТОВ. ІМ. ШЕВЧЕНКА.

Буваючи часто в Наук. Товаристві ім. Шевченка, я уважно придивлявся до його машинерії. Колісця рухалися точно, гладко, справно, без скреготу, як у добрім годиннику. Часом дзвонив телефон. То проф. Грушевський питав про коректу, довідувався про хід друку книжок або назначував речинець засідань виділу, секцій або дирекцій. Часом і сам проф. Грушевський зявлявся в Товаристві, ідучи з університету. Але бувало, що проф. Грушевського не було у Львові. Тоді колісця в машинерії рухалися трохи повільніше. Статті до „Записок" чи до „Літер.-Наук. Вістника" відкладалися. Якжеж прийшов лист, що він уже вертається, а ще біль-

[1]) В. Гнатюк у своїй статті „Наукове Товариство ім. Шевченка у Львові", видрукованій у „Літ.-Наук. Вістнику" за рік 1925, докоряє Михайлові Грушевському нібичерез нього він та його сімя не були якслід забезпечені матеріяльно від Наук. Товариства, щоб воно дало йому на випадок його неспроможности до праці пенсію гімназіяльного вчителя, а на випадок його смерти відповідну пенсію його дружині та дітям до 24-го року життя. Поминаючи те, що Товариство давало Гнатюкові спромогу заробляти своїми науковими працями стільки, скільки він при свому здоровлі навіть мріяти не міг би, як гімназіяльний учитель; що давало йому платні відпустки для порятунку здоровля, не раз майже цілорічні; що його домагання розглядала осібна комісія, до якої як знавці належали д-р Вол. Охримович і В. Угрин, ані проф. Грушевський, який по-приятельськи ставився до Гнатюка, ані виділ Товариства, що цінив високо наукові заслуги Гнатюка, не могли робити прецеденту і, не маючи певних доходів, не було всилі Товариство виконати всі його побажання, тільки значну їх частину і в межах найдалі посуненої можливости. Очевидно, Гнатюк не був задоволений з того, що дало йому Товариство, і відси походить його жовч до М. Грушевського і виділу від 1912 р. Таксамо безпідставно жалувався Гнатюк, що у 1912 р. його не вибрали членом дирекції Видавничої Спілки, бо він, будучи хворим, не приходив на засідання Спілки, а від лютого до кінця року 1912 жив у санаторії поза Львовом. Через несповнені свої домагання Гнатюк довший час мав жаль і до мене як члена виділу, а потім наслідком смерти Ясеницького і комісії для службової прагматики, хоча я супроти цифр бухгальтера В. Угрина і мотивів вище сказаних був безсилий, і не згадав навіть слівцем у своїй довгій статті мене, хоча я безкорисно працював для Товариства близько десяти літ. Коли між нами обновилося листування, я дорікав Гнатюкові за статтю „Наук. Товариства ім. Шевченка у Львові". В одному з листів з дня 24. квітня 1926 р. він пише мені: „Що вас вразило так у статті про Н. Т. ім. Ш. щодо Мих. Серг.? Не знаю чи він читав статтю, але ми тепер листуємося з ним і то з його ініціятиви. Може я там і що непотрібно сказав (я тепер статті не хочу ще раз читати), та я писав її давно, а друкував мин. року. Я старався кільки можна бути обєктивним і не всюди у сліди так, що проф. ... [illegible] ... відно —

— **Пропадають молоді дівчата.** Поліцію в Букарешті повідомили, що в столиці Румунії пропали три молоді дівчата у віці від 13 до 17 років. Поліція намагається вияснити куди поділися дівчата.

— **Масові процеси у справі звороту відступного.** Віденські суди засипані позвами у справі звороту відступного, що їх платили льокатори власникам камениць, хоч їм закон забороняв брати відступне. Масові процеси кінчаться присудом проти власників, які мають звернути відступне за помешкання.

— **Розкопки на Капрі.** Відомий італійський археольог Маюрі виїде в серпні ц. р. на острів Капрі, де продовжуватиме археольогічні розкопки. Археольог сподіється, що йому вдасться відкопати прегарні будівлі з часів цісарів Августа і Тиберія.

— **Примусова праця для пяниць і бездітних.** Естонський уряд зладив законопроект про заложення спеціяльного табору примусової праці для батьків, які не мають дітей, іналогових пяниць. До табору будуть висилати особи від 18 до 60 року життя.

— **Смерть теоретика соціялізму.** В Парижі помер д-р Отто Бавер, б. провідник австрійської соціял-демократичної партії і відомий теоретик соціялізму. Залишив багато творів, що їх переклали на чужі мови. По революції соціял-демократів у Відні виемігрував з Австрії. На еміграції займався далі науковою і публіцистичною працею.

— **Ріжні вісти.** У Консбергу в Норвеґії викрили поклади срібла на глубині 80 м. Жила срібла широка на 1 м. і довга на кільканацять метрів. — В Австрії приступають до будови двійної залізничої лінії, що получить Гамбурґ з Берхтесґаден.

— **Музей „Бойківщина" в Самборі"** мав від 1 квітня до 30. червня ц. р. 17 катальоґових чисел приросту до ч. 4.665 включно. В поодиноких відділах прибуло предметів: у відділі археольоґії 15, етноґрафії 23, історичних памяток 2, печатки 1; в архіві і бібліотеці: світлин 6, часописів 483, книжок 34. Жертводавцями були: о. Білий Ст., Білинський А., проф. Горняткевич Ю., д-р Дубовий М., д-р Княжинський А., радн. Козбур І., Лужецький І., д-р Пастернак Я., д-р Скорик М., проф. Филипчак І., Филипчак М., Яблонський І. Жертводавцям складає управа Музею щиру подяку. — Одночасно управа Музею складає щиру подяку також тим прихильникам музею, що на першу вістку про наші заходи роздобути фонди на будову домівки поспішили зі своїми добровільними жертвами не ждучи часу оголошення прилюдної збірки. Досі вплинуло на наш рахунок (ч. книжечки вкл. 109, число складанки ПКО 508.060, конто Українського Кооперативного Банку в Самборі) 2.757.23 зол. та ціла низка деклярацій на квоти від 25 до 300 зол. Докладний виказ наших Добродіїв оголосимо пізніше. — Адреса Музею „Бойківщина": Самбір, вул. Тиха 1. Музей відчинений щоденно від год. 10—12 та 15—17.

— **Новий щоденник.** Управа Польської Спілки Обуви „Бата" в Хелмку заінсталювала в своїх заведеннях голосники і щодня надає на всі фабричні галі короткі комунікати із життя професійного, господарського, суспільного, культурного і спортового, як теж забезпеки праці. Це новий дальший крок вперед у ділянці культури праці і усуспільнення працівників. Підчас обідової перерви і по праці фабрична радієва стація надає музику.

— **Все у знаменитій формі.** У спортовім клюбі „Корова" було весело й гамірно. Перед пів години дружина клюбу зі знаменитим воротарем Валигорою виграла найтрудніший метч із „Чорними". Зібрані в гарячих словах подивляли прегарну оборону Валигори, зокрема підкреслювали й тб з притиском все знамениту форму цього непереможного туза дружини. Почали дошукуватися таємниці цієї прегарної форми, без сліду найменшої втоми. Саме появився на салі сам герой Валигора. Всі кинулися до нього і засипали його потоком слів: Як ти це робиш? Як виграєш метч без найменшої втоми, без одної краплини поту? Що то за таємницю маєш? На це Валигора: Моєю таємницею є славний Судор — плин, виробу ф-ми Ап. Ковальський. Перед кожним метчем уживаю його і саме йому завдячую 90 відсотків своїх успіхів.

З кіна.

КІНО „КАСІНО": „АНОНІМОВИЙ ЛЮБКО".

Американські міліонери є дуже частою темою комедій тому, що вони таксамо несподівано тратять майно, як його здобувають, мають фантазію, свої примхи і чудацтва. Ось такий „князь сталі", що платить на всі боки фантастичні суми, одного дня попадає в лють (зовсім слушно) через таку дрібницю, що його жінка купила собі за кілька чи кільканацять тисяч дол. нове футро, хоч її шафа повна футер. Розлючений він вибігає за жінкою, яка втікає із новим футром, аж на верх хмародеру і там видерши їй ту дорогоцінність, щоб заплатити нею якийсь довг, кидає футро вниз на вулицю. Футро паде на голову молодої бідної дівчини, дівчина шукає власника футра, міліонер зустрівшися з нею докуповує їй іще дорогий капелюх і від тої хвилини починається фантастично - прекомічна каріера дівчини, яка сама не знає, чому на неї спадають усі ті благодати. У комедії головні ролі розділені між першорядних артистів починаючи від Джіна Артура і Реп Міляндa. Комедія справді дуже весела і добре змонтована.

КІНО „ЕВРОПА": „РОБЕРТ І ГЛЬОРІЯ".

Безжурна дотепна австрійська комедія в німецькій мові у головних ролях із Віллі Форстом і Мартою Шнайдер. Дія йде на Рівієрі, здебільша в Ніцці, куди славний оперетковий композитор Отмар вибирається у відвідини до багатих незнайомих, щоб оженитися з їх донькою, яка йому подобалася з фотографії. Він дістає лист із рекомендацією від одного знайомого графа, але в останній хвилині за радою свого камердинера воліє використати цей лист для ролі льокая. Бо як упевняє досвідчений камердинер, Наполеон мав сказати, що єдиний, хто знає правдиву вдачу — всі хиби та прикмети — чоловіка чи жінки, це їх льокай. З цього ясний висновок: треба спершу стати льокаєм тої, в якій ми закохані, щоб її якслід зблизька пізнати. Молода, багата, гарна дівчина має багато кандидатів до своєї руки і маєтку, але таки їй найбільше подобається той, що вміє не тільки грати на фортепіяні, але і на її щоденних примхах. Комедія має дуже добру інтригу і веселі сцени.

—o—

Дописи.

КОМАРНО.

Свячене в читальні „Просвіти" ім. І. Мазепи. В дні 21. V. ц. р. влаштувала читальня „Просвіти" ім. І. Мазепи в гарно прибраній салі Українбанку традиційне свячене, в якому взяло участь коло 100 осіб: членів і запрошених гостей (відпоручників інших установ). По посвяченні дарів о. М. Ференц виголосив гарну промову, в якій,складаючи побажання, візвав учасників до обєднання для оборони церкви і нації. Від виділу читальні заст. голови М. Вітер привитав у кількох словах учасників „свяченого". Відтак промовив голова філії „Просвіти" і перший голова тоїж читальні по її відновленні м-р О. Утриско, який підніс передовсім гарний звичай тоїж читальні влаштовувати рік-річно традиційну просфору і свячене. По прочитанні надісланого тепер. виділом читальні змістовного письма на адресу голови філії „Просвіти" промовець порушив справу власної домівки читальні. Започаткована збірка на власну домівку читальні випала гарно. Серед співу стрілецьких пісень усі гарно провели цей вечір.

Гостина українського театру під управою І. Кононева. В днях 10., 12. і 13. VI. ц. р. гостив у Комарні український театр під управою І. Кононева, який виставив у салі Українбанку три песи: „Чарівник зпад Дніпра", „Зруйнування Січи" і „Жінка вампір". Влучний добір пес, добра гра артистів враз з гарною власною орхестрою лишили по собі найкраще враження, колиб не тісна і мала саля Українбанку в Комарні та ще й до того серед горячих днів цього літа. Вже втретє цього року відмовлено українським театрам салі місцевого польського „Сокола", якою головою є місцевий лікар д-р Тобіяшек. Насувається думка про потребу власної великої салі на всякого роду наші імпрези в Комарні чи то через поширення дотеперішньої салі Українбанку, чи через збудування нової.

Курс передсвяточного печива. Секція господинь при кружку „С. Г." в Комарні під проводом п-і О. Ліщинської влаштувала в перших днях червня ц. р. курс передсвяточного печива для дівчат і господинь Комарна. В дні 12. VI. ц. р. відбулося святочне закінчення цього курсу, на якому були присутні учасниці курсу і запрошені відпоручники місцевих українських установ. У гарно прибраній салі читальні „Просвіта" на передмістю дол. засіло понад 50 осіб до столів, де при чаю і всякого роду печивах гарно провели зі собою кілька годин серед промов, що їх виголосили: голова кружка „С. Г." проф. М. Ліщинський, о. Ференц, м-р О. Утриско та одна з господинь-учасниць курсу А. Радович. Переплітані стрілецькі пісні та гарно виголошена деклямація гром. Н. Калимонівної доспроїлись до цього вечора. Збірка, переведена в тім дні на українських інвалідів, принесла понад 22 зол.

Анкета читалень „Просвіти". В дні 20. VI. ц. р. влаштувала філія „Просвіти" в Комарні анкету читалень, на якій були присутні відпоручники 12 читалень (на 24 читалень у районі філії). Отворив і проводив анкетою голова філії „Просвіти" м-р О. Утриско. Заст. Гол. Т-ва В. Городиський виголосив реферат у звязку з ювилеєм Матірного Т-ва та вказав на деякі недомагання в просвітянській організації. В оживленій дискусії забирали голос: о. декан С. Качмар, о. С. Шеремета й о. І. Захарясевич, урядовець філії М. Пелеський та багато інших, доповнюючи реферат своїми увагами. Полеві роботи на селі були мабуть причиною, що не всі читальні (передовсім ближчі, як у Татарнові, Ковюшках Корол. і Тулигол., Голодівці, Клішку і ін.) вислали своїх відпоручників на повищу анкету.

КОЛОМИЯ.

Філія Т-ва „Зорі" Ів. Франкові. В дні 19. червня ц. р. вшанувала філія Т-ва „Зоря" в Коломиї 22. роковини смерти Івана Франка врочистим концертом. Програму його виповнили: вступне слово, тенорове соло, деклямації та хори. Проф. Володимир Масевич вистав у своїй промові безкрайню любов поета до народу та його незломне змагання вирвати люд цей із гнетучих кайдан рабства та наймів. Тенорове соло „Не забудь" І. Франка-Лисенка виконав п. Василь Т... однак краще вивязався соліст із деклямації. Рясними оплесками привітала публика молоденьку, талановиту деклияторку Любу Савчук, що вміло й гарно відрецитувала три поезії з Франкових „Веснянок". На інші 6 точок програми зложились місцеві хори Т-ва „Зоря", читальні ім. Шевченка та читальні ім. Шашкевича. Виконано: Франко-Кудрик „Правда", Франко-Ярославенко „Місяцю князю", Франко „Пісне моя", Франко-С... чинський „Даремне пісне" та Франко-Гайворонський „Коваль". Виконання кожної пісні робило додатн...

ше, що вже ось-ось відізветься телефон і поспитає за статті, тоді молоді автори (д-р Іван Джиджора, Микола Євшан-Федюшка та інші) не виходили з хати, пили чорну каву й писали, щоб статті були скоро готові.

Точно коло 12. години опівдні й коло 6 години ввечір, майже щодня, приходив до Товариства Іван Франко. Він приносив рукопис до друку, забирав коректу або матеріял до перегляду, часом щось написав, прийняв якого молодого автора на розмову, побалакав і йшов далі. Франко поступав уполудне перед приходом до Товариства до так званої „Віденської каварні", а ввечір, вертаючись з Товариства, до каварні „Монополь" (перенісся з каварні Шнайдера) і там, випивши чарку кави, переглядав газети. Хто мав яке діло до Франка, міг у тім часі бачити його у згаданих каварнях. Коли зустрічав у каварні кого зі знайомих, він найдовше годину бував у ній. Увечір, в будні дні й опівдні в неділі та свята бував він у товаристві Гнатюка а деколи і мойому.

Франко як редактор, коли знаходив у писаннях новика щось живе, ідейне, не жалував праці, щоб виправити рукопис, ошліфувати форму, зробити придатним до друку. Франко, не міняючи змісту, умів чужим творам дати гарну форму. Беручися до виправки писань молодих авторів, він говорив жартівливо: „тржеба скруціць і упіенкшиць". Велику вагу клав він на чистоту мови й стиль. Коректу читав сам кілька разів, навіть після коректи Гнатюка. Хто не бачив ніколи Франкової коректи, той не всилі уявити собі, скільки праці вложив він у чужі писання.

(Далі буде).

вражіння. Найкраще звучав добре зіспіваний хор чит. ім. Шашкевича під управою проф. Д. Николишина, а бадьорий „Коваль“ Гайворонського був дуже щасливим вибором для нього. Останню точку програми виконали злучені хори обох читалень та Т-ва „Зоря“ під диригентурою проф. Р. Шипайла. Грімко й могучо залунало Стеценкове „Єднаймося“ та ніжно переплів його сопрановий сольо-речитатив п-і Скрипнюкової. Фортепіяновий супровід мала п. Я. Мельник. Правдиво очарувала всіх та своєрідного революційного чару зливала у приявних (на жаль, як звичайно, дуже нечисленно зібраних) чудово розмальована декорація арт.-маляром Я. Лукавецьким. Кольосальна гранітна яскрава скеля, на її тлі велитень Каменяр-Франко з пером у руці, а побіч, на землі, двагая. Так і хотілось підбігти туди, схопити покинутий двагая і кинутись до діла, бо на горішній рамі сцени видніє, немов взивав, могутній імператив: Лупайте цю скалу! **М. Б.**

Проща до Гошова. Заходом колом. католицької читальні „Скала“ відбулася в днях 25. і 26. червня велика проща до чудотворного образу Богоматері в Гошові. Поверх 1.100 осіб — селян, міщан та інтелігентів — під проводом голови „Скали“ п. М. Мацкевича та секретаря о. М. Кисіля, а також позаколомийських оо. Бахталовського, Даниловича, Лоточинського, Березюка й ін. після Служби Божої, відправленої в парохіяльній церкві в 5. год., поблагословлені на двірці о. прелатом Русином, вибралися окремим поїздом у дорогу в цілим колом. церковним хором. Перед Болеховом здалеку витали прочани білу сильветку монастирської церкви на Ясній Горі, сповитій здолу від Свічі до верху зеленим кучерявим лісом. Великим походом з піснею „О спомагай нас“ добилися прочани до цілі. Авжеж тут виявилась деяка трудність із нічлігом для несподіваної скількости осіб... Та спокійна погода помогла його перебути щасливо. Дбайливо вдержувана й відновлена внутрі церква приймала, наче голубила своїх далеких дітей. Привітання о. ігумена та проповіди його й інших оо. Василіян глибоко зворушували і схвильовували навіть більше загартовані серця. Богослуження робили своє. Декого вражали тільки органи (рідкість у нашій церкві), хоч вони може й ратують деколи богомільців перед завеликою різноманітністю дяківських напівів з різних околиць. Головну Службу Божу целебрував о. Бахталовський, дияконували оо. Кисіль і Березюк. Співав удачно колом. церковний хор, який підчас причастя виконав Д. Бортнянського Концерт Х.: „Пойте Богу нашему, пойте“. Після обідного відпочинку, попсованого сильним вихром і легким дощем, відспівали прочани молебен до Матері Божої і відійшли серед прекрасної погоди до поїзду на стацію в Болехові та серед бадьорого настрою, виявленого побожними і світськими піснями, доїхали по 23. год. до Коломиї, звідки деяким гуртам стелилася ще далека дорога „во свояси“.

КРЕМЯНЕЦЬ.

Загальні збори Українського Добродійного Т-ва у Кремянці відбулися 26. червня ц. р. при участи 200 осіб, між якими барвну групу творили дівчата в народніх строях. Зі звіту присутні довідалися, що за 3 роки свого істнування т-во має 1338 членів, причому в 1937 році вступило 288 членів. На початку 1938 року т-во мало в повіті 32 філії, з яких адміністративна влада замкнула 2 філії (в Шпиколосах і Підлісцях) і вже два роки не дає дозволу на відкриття нових філій, хоч зголошень є багато. У відчитовому році, що рахується від 1. квітня 1937 р. до 1. квітня 1938 р., уряджено в місці і повіті 72 імпрези (академії і вистави). Управа відбула 33 засідання. Т-во провадить вже два роки дешеву їдальню, де обід з 2-ох страв з хлібом коштує 55 сот. За відчитовий рік видано 2961 сніданнь, 3743 обіди і 2727 вечер на загальну суму 6211 зол. 19 сот., з них безплатно 549 сніданків, 1172 обіди і 101 вечері здебільша для шкільної молоді. Їдальня не дає недобору зорганізована на засаді самовистачальности так, що на 100 обідів може видавати 30 обідів безплатно. З початку 1937/38 шкільного року Т-во заложило в місті хлопячу бурсу для учеників середніх шкіл, де за 28 зол. ученик має повне утримання (помешкання, сніданок, обід, вечеру і прання біляви). У відчитовому році в бурсі було 18. осіб. Вона теж організована на засаді самовистачальности. За рік бурса мала приходу 2542 зол. 14 сот., видатків 2541 зол. 68 сот.; в тому числі придбано інвентаря на 393 зол. 45 сот. До цього треба додати, що кремянецький повітовий відділ на утримання бурси видав Т-ву субвенцію в сумі 600 зол. Збори ухвалили доручити управі вжити всіх заходів до заложення від нового шкільного року ще дівочої бурси. Ухвалено теж бюджет Т-ва на 1938/39 рік, що передбачує 18.615 зол. доходів і 18.519 зол. видатків. Т-во має у Кремянці бібліотеку для загального користування, що складається з 3.830 томів; крім того має 15 мандрівних бібліотек по 100 книжок в кожній, в окремій шафці, що їх видають на села. На закупно нових книжок та їх оправу витрачено 594 зол. 10 сот. Між іншим збори винесли подяку д-рові Дм. Дм. Левицькому за пожертвовані ним для бібліотек філій видання „Червоної Калини“ на 205 зол. 50 сот. Загальний оборот Т-ва за діловий рік сягає 28.556 зол. 69. сот.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Сорок тисяч.

Золоте сонце на синьому небі, а в долі ті самі краски і на прапорах і в сорок тисячах сердець. Але ні сонце, ні прапори, ні серця не зібрались під Святоюрським Собором витати Генерала, а зібрались прощати Його. Бо Генерал відходив на Янівський цвинтар між своїх хлопців, що там поклалися на вічний сон, довгими рядами так, як колись стояли на перегляді. Там посередині чекає на Нього остання Його кватира — найспокійніша з усіх тих, які мав у воєнних походах. У ній виспиться нарешті сивий Генерал, відпічнуть спрацьовані руки, перестане боліти стільки разів ранене серце. У тій кватирі буде так тихо, так затишно, як ніколи. Ніякий голос людський не перерве тиші, хіба одна рідна Земля час до часу промовить. Вона одна матиме і право і обовязок.

Сорок тисяч людей зійшлося прощати Генерала з усіх усюдів. І звідси і звідти, а всі свої, рідні люди. Нема між ними ні одного, хто мусів би і тому кожний з них то тисяча людей, а разом — сорок міліонів. Ідуть перед Його домовиною, ідуть за Його домовиною зі щирим болем у грудях з достойною сльозою в оці. Ніхто того болю не жадав, ніхто тієї сльози не накликував, тому той біль золото, а сльоза брилянт.

Сорок тисяч!...

Саме стільки, скільки цвіту зівяло галичанам...

Зійшлося сорок тисяч народу прощати Генерала, а там десь, за золотим сонцем, у синьому небі сорок тисяч вояків зібралося витати Його.

Двацять девятого червня 1938 року, в 9.50 рано затрубів сурмач збірку. Покотився гомін сурми далеко, широко і стрепенулися хлопці, деб вони не були, як твердо не спали.

„До нашого Пана Генерала збирайтеся всі!“...

Вмить збіглися з усіх усюдів, так як колись на землі. Вмить вистроїлися в лави і завмерли в німім ожиданні.

А на переді полковник Дмитро Вітовський. Три дні ждало товариство з отаманням на прихід Вожда.

Врешті генеральний марш сурмачів. Вітовський блиснув шаблею.

„Позір! В право глянь!“

Із сизої далі виринула висока, так добре всім знана Постать. Золота зубчатка блистить, булавки на рукавах миготять, остроги подзвонюють.

„Пане Генерале! Голошу слухняно: сорок тисяч людей — старшин і вояцтва, що чесно і до краю сповнили свій найбільший обовязок!“

Генерал проходить перед фронтом. Сотень, куренів, полків, бригад... Кожне обличчя, кожний відділ то спомин якогось бою, а всі разом — Великої Дії.

„Позір! Почесний похід у право. Сотня ходом руш! В право глянь!!“

І рівний стукіт вояцьких ніг котиться громом по синяві.

Всміхаються сиві очі Генерала, хоч густі брови грізно насуплені. Хлопці машерують справно як колись... Усміхаються серцями до Генерала, хоч лиця як камінні. Так бувало і так має бути.

„Пане полковнику! Дякую, добре. „Спочинь“ і відпровадити на кватири!“

А ці кватири такі як Генералова на Янівськім: два метри довгі, метер широкі і тихі-тихі...

Роман Купчинський.

Спорт.

РУСЬ (ХУСТ) У БОЯХ ЗА ВХІД ДО ДИВІЗІЇ.

Друге колісце гор за вхід до дивізії з неділі 3. липня ц. р. принесло такі висліди:

С. К. Русь (Хуст) — КШЦ (Кошиці) 3:3 (1:2).

Славія (Пряшів) — ЧШЕ (Хуст) 2:0 (1:0).

Русь грала змагання у себе дома. Нерішений вислід відповідає ходові гри. Ворота для Руси добув Філяк і Тоза.

Табеля гор виглядає так:

1) КШЦ (Кошиці)	2	3:1	4:3
2) Славія (Пряшів)	2	3:1	3:1
3) Русь (Хуст)	2	2:2	4:4
4) ГШЕ (Хуст)	2	0:4	0:3

*

В боях за вхід до чеської державної Ліги, відзначити треба четверту зчерги поразку недавнього супірника ужгородської Руси — КАЦ-у з Кошиць, який програв у неділю 3. 6. у себе дома з празьким Богеміянсом 0:1 (0:0). Інші висліди:

КОПІСТИ: Лібен — Копісти 3:0 (0:0).

ЗЛІН: Батя — Тепліцер 6:3.

В НЕДІЛЮ 10. ЛИПНЯ РІШАЄТЬСЯ СПРАВА А-КЛЯСИ ПРОЛОМУ.

Станиславівський Пролом гратиме рішальні змагання за вдержання в А-клясі станиславівської округи з надвірнянською Бистрицею 10. липня у Станиславові. Свідомість ваги справи повинна вказати змагунам нашої дружини на обовязок вкласти у ці змагання всі моральні сили, які допомоглиб дружині опанувати себе [illegible] і вирішилиб змагання у свою користь.

—o—

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Юліян Тарнович: ВЕРХАМИ ЛЕМКІВСЬКОГО БЕСКИДУ. Мандрівницький провідник по Лемківщині. — Львів 1938. Накладом Українського Туристично-Краєзнавчого Т-ва „Плай“. Стор. 64, ф. 16⁰.

о. Віктор Цебровський: ЧУВАЙТЕ. Про сектантство. Накладом Комітету Будови Церкви в Брахівці. 16-ка, стор. 48.

М-р Петро Ісаїв: НА ПЕРЕКРОЮ ДВОХ ЕПОХ. Найновіші світоглядові напрямки. Бібліотека „Дзвонів“. Львів, 1938. Вел. 8-ка, стор. 42.

ЖУРНАЛИ.

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ. Ілюстрований популярно-науковий журнал-місячник. Рік XI. Ч. 6. Червень, 1938. Львів. Зміст: Живе свято. — Наталька Дорошенко: Яворів. — Василь Пачовський: Будова тіла й характер людей. — Каліострат Добрянський: Захищаючі від укусу гадини. — Хр. Сімвіль: Співпраця у природі. — П. Г-ка: Їжа і вдача. — П. Г-ка: Шкляні гроші. — Євмен Приступа: Сніг під рівником. — З. Я. Федьків: Кишенева крадіж. — А. Антонюк: Зелені свята в нас, в білорусинів і в москалів — дв: Троянди-дерева. — Маріян Стахурський: Чистота шкіри, передумова здоровля й дохідности тварин. — дв: Глибокий віддих — тайна здоровля і вдоволення. — Богдан Галайчук: Литва. — Микола Баждлук: Дрімлюх — козодій. — Михайло Соневицький: У змаганні до історичної правди. — М. Б.: Кілько нафтяної ропи добули на землі від 1934—1936 р. — Володимир Барагура: Рисунок — дитяче мистецтво. — Б. Олесницький: Чи можна побільшити ріст людини. — В. А.: Дещо про французькі переклади „Слово о полку Ігоревім — пф.: Вогнепальна зброя. — П. Франко: Як вертять за нафтою. — Володимир Самбірський: Як людина дійшла до домашніх звірят. — Ті, що від нас відійшли. — Бібліографія. — Помічені помилки.

НИВА. Часопис присвячений церковним і суспільним справам. Рік XXXIII. Ч. 6. Червень, 1938. Львів. Зміст: о. Петро Хомин: Евхаристійний Конгрес в Будапешті. — о. Всеволод Дурбак: Літургічний рух. — Богдан Казимира: Що таке ЖОК? — о. д-р Г. Костельник: Проблема чуда. — о. Іван Ратич: о. Вільгельм Піхлер. — Відозви й комунікати. — Нові книжки. — Всячина.

ШЛЯХ ВИХОВАННЯ Й НАВЧАННЯ. Педагогічний тримісячник. Орган Т-ва „Взаїмна поміч Українського Вчительства“. Рік XII. Кн. 2. Квітень—червень, 1938. Львів: Зміст: Перша українська Педагогічна Виставка. — А. Живонько: Рукописні часописи української молоді. — Д-р Микола Пушкар: Діти, що їх тяжко виховати. — Іван Филипчак: Учительська Семинарія в Самборі. — М-р Яр. Чума: Виховні конференції Католицької Акції. — З освітньої діяльности. — Серед книжок.

УКРАЇНСЬКА КНИГА. Місячник присвячений бібліольогії та бібліофільству. Орган Бібліольогічної Комісії Наукового Т-ва ім. Шевченка та Українського Т-ва Бібліофілів у Львові. Рік видання II. Ч. 5. Травень, 1938. Львів. Зміст: Б. Р. Книжкова продукція в Галичині за 1937 р. — Аркадій Животко: „Основа“. — Володимир Січинський: В справі Івана Федоровича. — З життя книгозбірчих установ. — Нові видання.

СВІТ ДИТИНИ. Журнал для українських дітей. Рік XIX. Ч. 6—7. Червень—липень, 1938. Львів.

СКОБ. Журнал пласту на чужині. Ч. 3. Травень, 1938. Париж.

ТРИЗУБ. Тижневик. Рік видання XIV. Ч. 24. З 12. червня 1938. Париж.

УЧИТЕЛЬСЬКЕ СЛОВО. Орган „Взаїмної Помочі Українського Вчительства“. Рік XXVI. Ч. 11. з 15-го червня 1938. Львів.

ТРИЗУБ. Тижневик. Рік видання XIV. Ч. 25. З 19-го червня 1938. Париж.

МІСІОНАР Пресвятого Ісусового Серця. Річник 41. Ч. 7. Липень, 1938. Жовква.

Обєднуймося на культурнім фронті! Всі однодушно відсвяткуймо в своїй місцевині Ювілей „Просвіти“!

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр:

Середа 6. 7. год. 8. „Люди в білому".
Четвер 7. 7. год. 8. „Люди в білому".
Пятниця 8. 7. год. 8. „Люди в білому".
Субота 9. 7. год. 8. „Люди в білому".

Театр Ріжнородностей:

Четвер 7. 7. год. 8. „Еспанська муха" виступ Ст. Сельмнського.
Пятниця 8. 7. „Еспанська муха".
Субота 9. 7. год. 8. „Еспанська муха".

Український театр Йосифа Стадника (сеніора).

РОГАТИН:
6. 7. Гриць.

КІНА.

АПОЛЬО: „Тінь Шангаю".
АТЛЯНТИК: „Таємний противник".
БАЛТИК: „Пропащий острів", „24 години кохання".
ВАНДА: „Прокажена" та „Ординат Міхоровський".
ГРАЖИНА: „Подружжя про око", „Мазур".
ЕВРОПА: „Роберт і Гльорія" (Магда
КАСІНО: „Анонімовий любко".
КОПЕРНИК: „Серце і шпада".
МАРУСЕНЬКА: Нечинне з причини реконструкції.
МЕТРО: „Без свідків", „Р. 107. взиває помочі".
МІРАЖ: „Фредик ущасливлює світ", „Дівчата з Новолипок".
МУЗА: „Після великої війни".
ПАЛЯС: „Пікова дама".
ПАКО: „Я винувата" з Даніелею Дарів
РАЙ: „Дале" з Даніелею Дарів.
РІЯЛЬТО: „Соловій з Відня" з Мартою Еґерт.
РОКСІ: „Кохання у масці".
СВІТ: „В огні куль" і „Теодора".
СТИЛЕВЕ: „Світ говорить про нас"
ТОН: „Пострах Монголії", „Невинно почалося".
УТІХА: „Товариші зброї" та ревія.
ХИМЕРА: „Обережно з коханням!"

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська)
„Бад Ґаштайн".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Світовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Голяндія".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Середа, 6. липня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ран. денник, 7.15 Орх. 8.00 Перше снід. при орх., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. авдиція, 14.00 Украин. інформ. газетка, 14.10 Музика з пл., **14.35 Арії й пісні Л. Рейнаровича з** орх., 15.00 Біржа, 15.05 Господ. й сусп. вістки, 15.10 Завтр. програма, 15.15 Трохи пісні, трохи слова, 15.45 Господ. вістки, 16.00 Муз. ревія з Кракова, 16.45 Відчит з Вильна, 17.00 Вістки з міста й пров., 17.10 Увертура до „Циган. барона" з пл., 17.20 Львів. комедія, фрагмент, 17.55 „Гальо, увага", 18.00 Фейлєтон з Познаня, 18.10 Муз. з Торуня, 18.45 „Ліро лісов. людей" фрагм. з пов., 19.00 Легкі пісні з Варшави, 19.20 Акт. гутірка, 19.30 Орх. і хор з Варшави, в перерві гураль. оповід., 20.45 Вечір. денник, 20.55 Акт. гутірка, 21.00 Прогр. резерва, 21.10 „Повість про Шопена" з Варшави, 21.50 Спорт. вістки, 22.00 Льов. спорт. вістки, 22.05 „На добраніч" орх., 23.00 Ост. вістки веч. денника, Метеор. комунікат.

Четвер, 7. липня 1938.

6.45 Рух., 7.00 Ран. денник, 7.15 Ран. концерт орх. мандол., 8.00 Вес. добридень (пл., анекдоти), 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. авдиція, 14.00 Легка музика з пл., 14.15 Твори Мендельсона — форт., 14.35 Легка муз. з пл., 15.00 Біржа, 15.05 Господ. і сусп. вістки, 15.10 Завтр. програма, 15.15 „На селі" повість для дітей, 15.20 „Ідилля в Татрах" фрагм. пов. з муз. ілюстр., 15.45 Господ. вістки, 16.00 Розр. орх. з Люблі, 16.45 Культура на лінинці, гутірка, 17.00 Вістки з міста й пров., 17.10 Польськ. нар. пісня, дует з форт. 17.40 „Через степи" Сенкевича, 17.55 Гальо, увага, 18.00 Перегляд видавництв, 18.10 Спів. речіт. з форт., 18.30 Театр уяви „Зопіх", 19.00 Лявреат варш. консерват. перед мікроф., 19.20 Акт. гутірка, 19.30 Розр. концерт, 20.45 Вечір. денник, 20.55 Акт. гутірка, 21.00 Муз.-словна авдиція з Познаня, 21.50 Спорт. вістки, 22.05 Вес. словно-муз. авдиція з Кракова, 23.00 Останні вістки веч. ден. і метеор. комун.

Пятниця, 8. липня 1938.

6.45 Рух., 7.00 Ран. ден., 7.15 Сальон. орх. з Познаня, 8.00 Добридень наймолодшим: оповід., байки й пісні, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полуднева авдиція з Варшави, 14.00 Легка муз. з пл., 14.13 Авдиція, 14.15 Попул. музика з пл., 14.30 Спорт. гутірка, 15.00 Біржа, 15.05 Господ. і сусп. вістки, 15.10 Завтр. програма, 15.15 „Мрії про дійсність" оповід. для дітей, 15.30 Розмова з недужими, 15.45 Госп. вістки, 16.00 Військ. орх. з Вильна, 16.45 „Шлеськ" відчит, 17.00 Вістки з міста й пров., 17.10 Орх. з львів. купелиша, **17.45 „Енеїда" І. Котляревського (в 140 роковини появи) літерат. шкіц в українській мові м-ра М. Семчишина,** 17.55 Гальо, увага, 18.00 Гутірка з Варшави, про літак, 18.10 Концерт солістів з Торуня, 18.45 Літерат. новини з Варшави, 19.00 Пісні з Кракова, 19.20 Акт. гутірка, 19.30 „Америка на весело" орх. і Америк. мигунці, 20.45 Веч. денник, 20.55 Акт. гутірка, 21.00 Хлібороб. гутірка, 21.10 „Трубадури передмістя" легка муз. з Катовиць, 21.50 Спорт. вістки, 22.00 Льов. спорт. вістки, 22.05 Живий концерт бажань з орх., 23.00 Останні вістки веч. денника і метеор. комунікат.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Середа, 6. липня 1938.

БЕРЛІН 14.15 15.00 Розр. музика, 17.00 Кварт., 18.00 Розр. музика, 20.00 21.00 Веселий вечір. БІЛГОРОД 18.20 Орх., 20.00 Спів. речіталь, 21.30 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 17.30 18.00 23.10 Циган. музика, 19.15 Спів. речіт., 20.50 21.00 Джез. музика, 21.45 22.00 Опер. орх., ВІДЕНЬ 20.00 21.00 Симф. орх., 22.30 23.00 Танк. музика, 24.00 Нічн. концерт, МІЛЯНО 17.15 Вокаль. концерт, 19.30 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 Оперет.. 23.15 Танк. музика, ПРАГА 16.55 Чеські нар. пісні, 17.30 18.30 Солісти. 21.00 22.10 23.00 Опера „Лібуша", РАДІО ПАРІ 20.30 Форт. речіт., РИМ 17.15 Солісти, 19.30 20.30 Розр. музика, 21.00 Орх., 22.10 Форт. речіт. 23.15 Танк. музика.

Четвер, 7. липня 1938.

БЕРЛІН 14.45 15.00 19.10 Розр. муз.; БІЛГОРОД 18.05 Орх., 18.45 Нар. пісні, 20.30 Орх., 21.30 Сонати; БУДАПЕШТ 13.30 Циган. музика, 17.30 Скрипк. речіт., 18.15 Орх., 19.30 20.00 21.00 Оперет. музика, 22.10 Циган. музика, ВІДЕНЬ 19.10 Секстет, 20.00 21.00 Вес. музика, ДОЙЧЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Камер. музика, 18.25 Пісні, 19.10 Вес. муз., 20.10 21.00 Опера: „Веселі куми з Віндсору", 22.30 Солісти; КОШИЦІ 18.00 Для Закарп., МІЛЯНО 19.30 20.30 Розр. муз., 21.00 22.00 Скрипк. речіт., 23.15 Танк. музика; МІНХЕН 16.00 17.10 18.00 Вес. муз., 20.30 Соната Баха, 22.20 23.00 Розр. концерт, ПРАГА 17.40 Спів. речіт., 18.20 19.25 20.00 Орх., РАДІО ПАРІ 20.15 Форт. речіт.; РИМ 17.15 Концерт з Бразилії, 19.30 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 Опера „Циганерія".

Пятниця, 8. липня 1938.

БЕРЛІН 14.15, 15.00, 18.00 Розр. муз., 17.00 Орх., 19.10 Опер. муз.; БІЛГОРОД 18.20, 20.00 Орх., 21.00 Концерт з Загребу, 22.15 Спів. речіт.; БУДАПЕШТ 17.30 17.30 Сольо на клярн., 18.00 Циган. муз., 20.25 21.00 Симф. орх., 21.50, 22.00 Мурин. і індійські пісні. 23.10 Циган. муз.; ВІДЕНЬ 15.30 Арії, 21.00 Вечір. концерт; ДОЙЧЛЯНДЗЕНДЕР 15.15, 15.35 Пісні, 17.10 Розр. концерт, 18.30 Солісти, 20.00 Концерт з Осльо, 22.30 Сюїта; КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.15 Сольо на гарфі, 20.30 Розр. муз., 21.30, 22.00, 23.00 Симф. концерт; МІНХЕН 17.10, 18.00 Розр. музика, 18.15 Хор з Кельну, 19.10 Давні пісні, 20.00 Форт. речіт., 20.30, 21.00 Конц. фільгарм. з Берліна; ПРАГА 18.20 Орх. мандол., 19.25 Нар. пісні, 21.00 Концерт орх. фільгарм.; РАДІО ПАРІ 18.00 Орх., 20.15 Форт. речіт. 23.00, 24.00 Нічний конц.; РИМ 17.10 Танк. муз., 20.30 Розр. муз., 21.00, 22.00 Оперет. Штравса, 23.15 Танкова музика.

Радіокутик.

ТЕЛЕВІЗІЯ ТА ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ

Один з французьких лікарів представив паризькій медичній академії випадки смерти викликані невідповідним виконуванням гімнастичних вправ у часі радіових авдицій. Лікарі, які виступають проти передачі гімнастичних вправ через радіо, вважають, що телевізія може усунути небезпеку при помочі задемонстрування відповідного способу виконання даної вправи.

ЗМІНИ У ВІДНІ.

Віденська радіорозсильня, яка 6 разів тижнево трансмітує програми інших німецьких станцій, не буде вже надавати джезової музики. Праця радіорозсильні починається тепер в год. 6. ранком та триває без перерви 21 годину. Вечірні програми матимуть багато більше музики як раніш, зате викинуть зовсім гутірки, такі, які можуть цікавити тільки невеличкий гурт слухачів. Ясно, що жиди не можуть бути виконавцями. Значно розширено радіовий денник та посвячено багато часу державній пропаганді та політичним промовам.

БІРЖА.

Львів, 5. липня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельґи бельг. 90·32, 90·85, Доляри американські 5.30.00, 5·27·50 Доляри канад. 5·25·00—5·22·50. Флорени гол. 294·49—292·75, Франки фр. 14·91—14·61, Франки швайцарські 122·10—121·30 Фунти анґл. 26·38—26·22, Гульдени данц. 100·25—99·75, Корони ч. 15·00—12·00 Кор. дан. 117·80—116·95 Кор. норв. 132·53—131·55, Корони шв. 136·04—135·05. Ліри італ. 22·50—21·70, Марки фінлян. 11·66—11·25, Марки нім. 76·00 — 70·00, Тель Авів 26·20—25·95, Марки нім. срібні 103·00 — 97·00

Акції.

Банк Польський 120·00 Цукор. 34·00 Вугіль 29·75, 3·25, Лільпоп 74·40. Мошків 12·50, Островець 57·25, Стараховичі, 36·50, 36·25, Габербуш 47·50.

Папери

4 і пів проц. внутр. 66·25, 66·13, 3 інв. 1 ем. 82·25, серія 92·25 5 пох. інв. 2 ем. 82·75 серія ненот. 5. конверс. 71·00 прем дол. 41·75 4 консол. 67·00

Тенденція неодностайна

ЦІНИ "МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 5. липня 12938.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	2·25 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак.	2·30 зол.
1 кг. масла експорт. за вачет.	2·30 зол.
Молоко	14—15 сот.
Яйця (копа)	3·60 зол.

Тенденція на масло й молоко вдержана. На яйця зниткова.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.